

Mindeord

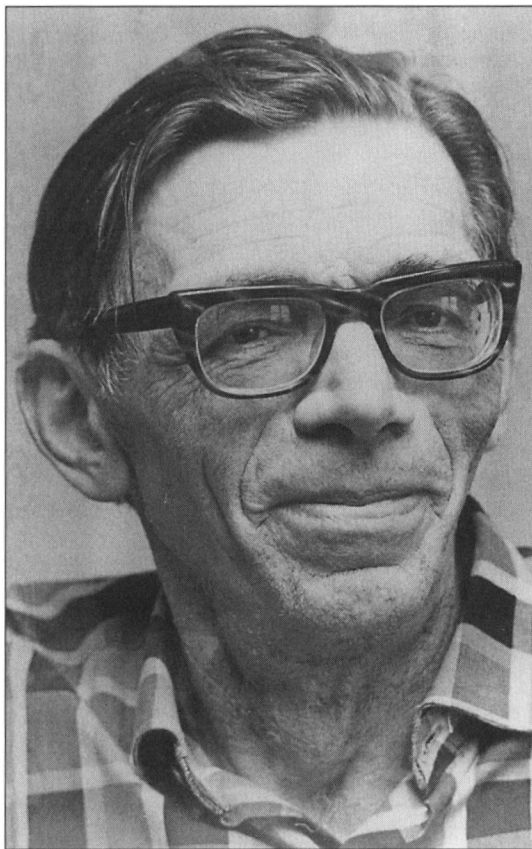
Frode Sørensen 1915-1993

Det lokalhistoriske arbejde i Ål sogn og alle med interesse for den nære fortid mistede ved Frode Sørensens død i foråret 1993 en dygtig formidler af det 19. og 20. århundredes landbrugshistorie.

I "Fra Ribe Amt" 1967-1992 vil man kunne leve sig ind i Frode Sørensens opvækst og livsvilkår og i den bondekultur, han havde rod i. De 6 årbøger indeholder afsnit af hans og hans nærmeste forfædres historie på gården ude i Borre, Ål sogn, fra bedstefaderens overtagelse af gården i 1871 og frem til Frode Sørensens egne erindringer om tiden i Borre og nærmeste omegn efter 2. Verdenskrig. I artiklerne formåede han på bedste måde at forbinde den "lille" historie (Ål sogn) med den "store" historie (Danmarks). Artikelserien og hans øvrige artikler i "Fra Ribe Amt" bruges da også af bl.a. den grund som lokalhistorisk undervisningsmateriale i Oksbøl.

Frode Sørensen var en meget god skildrer af det bondeliv, som han og hans forfædre havde gennemlevet og af de forandringer, som udviklingen også havde tvunget bønderne i Borre ud i gennem de sidste 125 år.

Som redaktør var jeg altid glad for at modtage artikler fra Frode Sørensen. Erindringsartiklerne (og de øvrige artikler fra hans hånd) havde nemlig som deres grundlag dels en god og ikke ukritisk hukommelse hos forfatteren, og dels vidnede de om Frode Sørensens store kendskab til det lokalhistoriske kildemateriale på det lokalhistoriske arkiv i Oksbøl, hvortil han havde været knyttet som medarbejder og leder i en lang række år. Sidst men

ikke mindst formåede Frode Sørensen at skrive et klart og koncist dansk, som det var en fornøjelse at læse. Han formåede med få ord at give en meget rammende karakteristik af en person eller en situation, han beskrev f.eks. i 1987-årbogen s. 9 sin

bedstefar, Jakob Sørensen, bl.a. således: "han var hjælpsom, hvor det var tiltrængt, men forkælede ingen med sin gode vilje". Mange steder i Frode Sørensens artikler skinner en lune igennem, der som noget forholdsvist sjældent i den lokalhistoriske litteratur får lokket et medlevende smil frem hos læseren. Skolingen i at udtrykke sig mundtlig og skriftligt havde Frode Sørensen fået på friskolen i Oksbøl, hvor man lærte at skrive løs ud fra parolen; "korte sætninger, mange punktummer", og det karakteriserede også Frode Sørensens artikler i "Fra Ribe Amt". Udover artiklerne om gården i Borre og dens ejere gennem 3 generationer, blev det til artikler om "En gammel brandkasses historie" (1991) og om Oxbøl Friskole (1986). Endelig

forestod han udgivelsen af "Breve fra Niels Kristensen – et tidsbillede fra Ål sogn" (1984). For sin indsats i det lokalhistoriske arbejde modtog han i 1984 H. K. Kristensen prisen.

Med Frode Sørensens død har det lokalhistoriske arbejde mistet en personlighed, der ikke alene ved sin store flid, men også ved sine gode evne til at være en formidler mellem den nære og dog allerede så fjerne fortid og så nutiden, har betydet meget for det lokalhistoriske arbejde i Ribe amt.

Vi vil mindes Frode Sørensen og hans indsats i formidlingen af lokalhistorien med taknemmelighed.

Hans Jørgen L. Larsen

Jens Kusk 1913-1994

Midt i julis sommervarme døde Jens Kusk uden forudgående sygdom den 15. juli 1994. Der blev hermed sat punktum for et yderst aktivt liv, som har sat sig mange forskellige, varige spor.

Jens Jensen Kusk, som han egentlig hed, var landmand og drev fødegården i Østerbyen i Tjæreborg, som han havde overtaget efter sin far. Ved siden af kom han ind i lokalpolitik og var sognerådsformand i Tjæreborg fra 1954-1970. Som den sidste sognerådsformand i Tjæreborg skulle han forhandle betingelserne for Tjæreborg Kommunes indlemmelse i Esbjerg i 1970. I den forbindelse sikrede han bl.a. Tjæreborg et bibliotek og penge til udgivelse af en sognebog. Han var fremsynet og varetog lokalsamfundets interesser.

Det politiske engagement blev ikke lagt på hyl- den, idet Jens Kusk fortsatte som medlem af det nye Esbjerg Byråd i endnu tre perioder, dvs. fra 1970-1982.

Jens Kusk var meget lokal- og slægtshistorisk interesseret, og trods sine mange gøremål havde han overskud til selv at arbejdede aktivt med historien. Han har skrevet gode erindringer, og han var drivkraften bag - og forfatter til adskillige kapitler i - to-bindes værket Tvillingesogne af Geest og Marsk: Sneum og Tjæreborg, som et udvalg med ham som primus-motor udgav i årene 1972-1977. Det var dét værk, han havde sikret penge til udgivelse af i forbindelse med kommunesammenlægningen.

Også Historisk Samfund for Ribe Amt har nydt godt af hans historiske interesse. Han har været foreningens revisor fra 1970 og medlem af redaktionen siden 1977. Især den sidste post er der grund til at fremhæve. Jens Kusk var god til at læse manuskripter til bøger og artikler til årbogen igen- nem og komme med kritiske bemærkninger. Hans evne til at vurdere kvalitet var stor. Han havde

*Jens Kusk fotograferet ved gadeskiltet for gaden, der er opkaldt efter ham.
(Esbjerg Byhistoriske Arkiv.
B. 14.120)*

yderligere mange gode kontakter rundt om i amtet, som han kunne bede om at levere artikler til årbogen om relevante eller aktuelle emner. Endvidere var han selv en god skribent med øje for det interessante i tiden, hvad man bl.a. kan se ved at gennemgå Fra Ribe Amt, kigge i kirkebladet osv.

Emnerne, Jens Kusk arbejdede med, har været meget varierede, hvilket er karakteristisk for den alsidighed, han besad. Han interesserede sig for såvel store som små i samfundet. Det var den "gode historie", han stræbte efter at finde, og som han formåede at skrive med sit vestjyske lune og i sin karakteristiske, letlæselige stil.

Foruden at besidde evnen til at skrive var Jens Kusk en udmærket fotograf, og hans fotografier har været anvendt i årbogen adskillige gange.

Både med hensyn til artikler og fotografier kom Jens Kusks medfødte beskedenhed til udtryk. "Ja, nu kan I jo se, om det er noget", var den mest almindelige bemærkning fra ham, når han afleverede artikler eller fotos til illustrationer. Altid var det i orden og kunne bruges.

For Historisk Samfund varetog han yderligere tillidsposten som Samfundets repræsentant i Kontaktudvalget for Byhistorisk Arkiv, hvor han var formand til sin død.

Interessen for og evnen til at formidle historien kom mange til gode. Der var stort fremmøde i Tjæreborg, når Jens Kusk skulle fortælle om sognets historie og de mennesker, han havde mødt. Medarbejderne ved det store bogværk Danmarks Kirker nød godt af hans store lokalhistoriske viden i forbindelse med beskrivelsen af Tjæreborg Kirke. Ikke alle spørgsmål kunne besvares dengang, men de løse ender plagede Jens Kusk, og nogle af de ubesvarede spørgsmål fra dengang belyses i den sidste artikel fra hans hånd, som bringes i dette hæfte af årbogen.

Med Jens Kusks død er et stort menneske gået bort, og lokalhistorien i Ribe Amt har mistet en ivrig forkæmper og bidragsyder. Æret være hans minde.

Jørgen Dieckmann Rasmussen

Et udvalg af historisk litteratur om Ribe amt

»Fra Ribe Amt« bringer hvert år en liste over bøger og tidsskriftsartikler vedrørende Ribe amts historie. Oversigten er udarbejdet i samarbejde med Centralbiblioteket og enkelte private. Redaktionen vil være taknemmelig for oplysninger, der kan bidrage til at gøre listen så fuldstændig som muligt.

Til orientering skal anføres, at når der i litteraturlisten henvises til: 1/ Egnsbogen 1993, så er det Grindsted-Billund egnen der dækkes, 2/ Lokalårbogen 1993, så er det Bramminge kommune der dækkes og endelig 3/ Museumsavisen 1993, så er det Vejen-Brørup-Holsted området der behandles.

Historieformidling

Tidsskrifter

By, marsk og geest 5. Årsberetning 1992

(Den antikvariske Samling, Ribe)

Egnsbogen 1993, Grindsted/Billund

(Red. af T. Michelsen, C. Overgaard, A.

E. Meyer og F. Odegaard, 68 s., ill.)

Fra Ribe Amt XXVI-1, 1993 (Red. af H.

J. Larsen, A. Frandsen og J. Kusk, udg.

af Hist. Samf for Ribe Amt, 152 s., ill.)

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn.

Årsskrift 1991-1993 (Red. af L. Clau-

sen, 92 s.)

Lokalårbogen 1993 (Red. af F. Just, H.

Benmouyal, K. Frøsig, E. Schmidt og T.

Nielsen, udg. af Lokalhistorisk Forening

for Bramming Kommune, 112 s., ill.)

Mark og Montre 1993 (Red. af W. Geli-

us, M. Guldberg og I. Stoumann, udg. af

Ribe Amts Museumsråd, 92 s., ill.)

Museumsavisen nr. 23 1993 (Red. af A.

Frandsen, S. A. Knudsen, H. J. Larsen,

S. Moses, 16 s., ill.)

Sjæk'len 1992. Årbog for Fiskeri- og

Søfartsmuseet, saltvandsakvariet i Es-

bjerg 1992 (Red. af M. Hahn-Pedersen,

224 s.)

Ølgod Museum 1992 (Udg. af Ølgod

Museum, red. af S. Manøe, 96 s., ill.)

Museer/Arkiver

Beretning fra amtets lokalhistoriske ar-

kiver 1992 (Fra Ribe Amt 1993, s. 133-

152)

Fabeck, E. W.: Konserveringscentret

(Mark og Montre 1993, s. 5-10)

Faber, O. og Ploug, M.: Varde Artilleri-

museum (Mark og Montre 1993, s. 32-

35)

Fanø Kunstmuseum. Projekt til museum

for Fanø Kunstsamling (Fanø 1989, 15

s., ill.)

Jensen, S.: Nyt museum for vikingetid

og middelalder (Mark og Montre 1993,

s. 71-76)

Jensen, T.: Fiskerimuseets skoletjeneste

(Mark og Montre 1993, s. 56-60)

Kruuse, A.: Af fortids spor - vor fremtid

gror (Mark og Montre 1993, s. 83-86)

Varde Artillerimuseum (Varde 1992, 15

bl., ill.)

Arkæologi

Aaby, B.: Pollenanalyser af de ældste

kulturlag i Bispegade, Ribe (By, marsk

og geest 5, s. 23-32)

Bertelsen, L. G.: En dyrefibel i Urnesstil

fra Seem (By, marsk og geest 5, s. 3-9)

Feveile, C. og Jensen, S.: Sceattasfunde-

ne fra Ribe - nogle arkæologiske kends-

gerninger (By, marsk og geest 5, s. 33-

39)

Frandsen, L. B. og Voss, O.: Jernudvin-

ding i Snorup i tiden 1.-7. århundrede

(Mark og Montre 1993, s. 39-43)

Lønborg B.: Om fremstillingen af fiblen

fra Seem (By, marsk og geest 5, s. 11-

13)

Mørup, P. E.: Malt-stenen, en alfabetma-

gisk indskrift fra tidlig vikingetid (Fra

Ribe Amt 1993, s. 114-120)

Naamansen, A. T.: Fra den arkæologiske

hverdag (Mark og Montre 1993, s. 87-

90)

Petersen, P. V.: Valkyrier i Ribe (By,

marsk og geest 5, s. 41-46)

Rindel, P. O.: Motorvejen - et tværsnit

gennem oldtiden (Fra Ribe Amt 1993, s.

17-36)

Rindel, P. O.: Motorvejen. Nyt fra årets

udgravninger (Museumsavisen 1993, s.

10-139)

Rindel, P. O.: Bønder fra stenalder til

middelalder ved Nørre Holsted (Mark

og Montre 1993, s. 19-27)

Siemen, P.: Højene på Bramming-egnen

I (Lokalårbogen 1993, s. 41-53)

Siemen, P.: Mellem Uglvig og Tovrup

(Mark og Montre 1993, s. 61-70)

Skov, H.: Arkæologiens vej gennem

Bispegade i Ribe (By, marsk og geest 5,

s. 15-22)

Voss, O.: Snorup. Et jernudvindingsom-

råde i Sydvestjylland (Nationalmuseets

Arbejdsmark 1993, s. 97-111)

Wiell, S.: Christian Jürgensen Thomsens

rejse til Vestjylland i sommeren 1863

(Fra Ribe Amt 1993, s. 107-113)

Heraldik

Prange, K.: Havevaserne på Sønderskov

(Mark og Montre 1993, s. 15-18)

Besættelsestiden

Bohlmann, W.: En tysk flygtning fra

Strellev-lejren fortæller (Ølgod Museum

1992, s. 38-45)

Christensen, T. V.: Jagerkontrolstationen

"Esche" ved Strellev (Ølgod Museum

1992, s. 46-53)

Jensen, A.: Clearing, oplevelser og ind-

tryk fra en bevæget lærlingetid omkring

schalburgtagten af K. Rosendahls Bog-

trykkeri d. 3. okt. 1944 (Esbjerg 1992,

56 s., ill.)

Schou, K. og Nielsen, S.: En flyver-

skæbne (Ølgod Museum 1992, s. 32-37)

Landbrug, fiskeri

Landbrug

Eriksen, S.: Landmandsliv (II) (Loka-

lårbogen 1993, s. 79-89)

Moses, S.: Ovnhuset på Guldagervej (Museumsavisen 1993, s. 7)
Nielsen, C.: Vilslev Spange (Vilslev 1992, 48 bl., ill.)
Pedersen, A. K.: Til marked i Bramming (Lokalårbogen 1993, s. 54-55)
Schmidt, N. H.: En del af mine erindringer (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 34-85)

Fiskeri

Adersen, T.: Samarbejdsformer og arbejdsliv på Esbjerg fiskerihavn (Sjæk'len 1992, s. 119-134)
Holm, P.: Riberfisk (Mark og Montre 1993, s. 36-38)
Simonsen, J. B.: Fiskeriet set fra dæk og kaj (Esbjerg 1993, 103 s., ill.)

Skovbrug

Jørgensen, H. M. og Ramsgaard, P.: Klelund plantage i 125 år (PKA 1993, 4 s., ill.)
Selmer, J.: Fromsseier. En københavnerplantage i Vestjylland (1993, 112 s., ill.)

Vandmøller

Just, F.: Ålbæk vandmølle (Lokalårbogen 1993, s. 103-107)

Herregårde

Bolvig, T. B.: Mennesker på Sønderkov (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 21-23)
Prange, K.: Havevaserne på Sønderkov (Mark og Montre 1993, s. 15-18)

Industri og håndværk

Bak, O.: Træpumper fra Bramming (Lokalårbogen 1993, s. 108-111)
Kromann's hus, fabrik og købmandsgård (Sønderho 1993, 20 s., ill.)
Poulsen, P. T.: LEGO - en virksomhed og dens sjæl (1993, 189 s., ill.)
Ti år med vindmøller på Fanø 1983-1993 (Fanø 1993, 22 s.)

Trafik og kommunikation

Bayer, K.: Grindsted og jernbanen til Vejle (Egnsbogen 1993, s. 41-45)
Det lokale ugeblad (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 16-20)
Esbjerg Havn 1868-1993, red af M. Hahn-Pedersen (Esbjerg 1993, 168 s., ill.)

Hahn-Pedersen, M. og Holm, P.: Den moderne havn, 1950-1993 (Sjæk'len 1992, s. 99-118)
Hahn-Pedersen, M.: Den nye havn mod vest, 1868-ca. 1914 (Sjæk'len 1992, s. 41-76)
Hegn, S. og Bak, O.: Bramming 1913. Banen - Byen - Jernbaneulykken (Bramming 1993)
Holm, P.: Havnene før havnen, ca. 1200-1867 (Sjæk'len 1992, s. 9-40)
Knudsen, K.: Adelvej (Ølgod Museum 1992, s. 23-26)
Leisner, V. V.: Esbjerg havn og fremtiden (Sjæk'len 1992, s. 161-168)
Liljedahl, E.: Havnens mange ansigter (Sjæk'len 1992, s. 135-152)
Simonsen, H. B.: Den traditionelle havn, ca. 1914-1950 (Sjæk'len 1992, s. 77-98)
Tanvig, L.: Olie, gas og havn (Sjæk'len 1992, s. 153-160)

Handel, service og off. institution

Holsted kommune. Historisk Billedbog 6. Offentlig service (Holsted 1993, 64 s., ill.)
Janderup Andelskasse 1918-1993 (Janderup 1993, 46 s.)
Jensen, E.: H. P. Nissen - en mand der fik stor betydning for sin by (Ølgod Museum 1992, s. 19-23)
Jensen, E.: Man gik sammen om at bygge en brugs (Lokalårbogen 1993, s. 73-78)
Jensen, I.: Rids af Vejrup Sogns bibliotekshistorie (Lokalårbogen 1993, s. 38-40)
Lindknud-Hovborg Andelskasse 1918-1993 (Lindknud 1993, 27 s., ill.)
Lindknud Brugsforening 1893-1993 (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 11-15)
Lindknud Brugsforening 1893-1993 (Lindknud 1993, 44 s., ill.)
Madsen, A. G.: Sønderho Sognebibliotek 1893-1993 (Sønderho 1993, 6 s.)
Meyer, A. E.: Én by - én antenne (Egnsbogen 1993, s. 3-9)
Pedersen, O.: Aastrup sogns Brugsforening gennem 100 år 1893-1993 (Glejbjerg 1993, 21 s., ill.)
Søholm, N.: J. A. K. i Brørup og omegn (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 8-10)
Thomsen, A.: Andelskassens 75 års ju-

bilæum (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 4-7)
Øse Andelskasse 75 år (Øse 1993, 31 sider)

Militærhistorie

Quesel, P.: Hjemmeværn i Blaabjerg 1942-1992 (1992, 86 s.)

Rets- og toldvæsen

Schantz, V.: Vagtværnet i Varde (Fra Ribe Amt 1993, s. 62-69)

Socialhistorie

Esbjerg Børnehjem; fra børnehjem til familieinstitution (Esbjerg 1992, 80 s., ill.)
Lauridsen, J. T.: Klattevej - Et arbejderkvarter i Esbjerg 1890-1990 (Esbjerg 1992, 300 s., ill.)
Pedersen, I.: Lille Johannes og hans hus (Egnsbogen 1993, s. 31-35)
Sørensen, E.: Omkring Sneum-Tjærborg fattighus i hundrede år (Fra Ribe Amt 1993, s. 70-74)
Tuxen, P.: Folkevandring i Holsted-Brørup-Vejen 1870-1911 (Fra Ribe Amt 1993, s. 92-106)

Kulturelle forhold

Arkitektur

Arnfred, T.: Om huse i Askov (Askov Højskole. Årsskrift 1992, s. 30-34)
Ottosen, M.: Vandtårn, vartegn, varemærke (Mark og Montre 1993, s. 51-55)
Søndergaard, S. M.: "Bjerget" (Askov Højskole. Årsskrift 1992, s. 42-45)
Søndergaard, S. M.: Om Sønderkovs restaurering (Mark og Montre 1993, s. 11-14)

Kunst

Gelius, W.: Helga Vilandt (Mark og Montre 1993, s. 44-50)
Jensen, L. K.: Registrering af kunst i offentlige eje (Mark og Montre 1993, s. 28-31)
Manø, S.: Perspektivtegner og husmand C. J. Jespersen efterlyses (Mark og Montre 1993, s. 77-82)
Petersen, D.: Kunstmaler Marius Skov (Lokalårbogen 1993, s. 56-72)
Schultz, K.: Se på kunst i Billund (Egnsbogen 1993, s. 28-30)

To ubændige: Niels Hansen Jacobsen og Svend Wiig Hansen (Vejen 1992, 30 s., ill.)

Kirkehistorie

Lauridsen, J. G.: Gaarn-Larsen - en Gørding præst med visioner (Lokalårbogen 1993, s. 90-95)

Kirkebygningen

Ørtved, D.: Kirken i statsfængslet ved Sdr. Omme (Ribe Stiftsbog 1993, s. 7-19)

Uddannelse og skole

Burmølle, E. og Bjerre, A.: Esbjerg Maskinmesterskole 1912-1967-1992 (Esbjerg 1992, 48 s., ill.)

Hansen, E. m.fl.: Fanø Navigationsskole 1893-1993 (Fanø 1993)

Jensen, M.: To mænd og deres mission (Noget om en doktordisputats og dens tilblivelse) (Egnsbogen 1993, s. 36-40)

Karstoft, R.: Af Grindsted Handelsskoles historie - I (Egnsbogen 1993, s. 15-23)

Lange, J.: Minder om enkelte af 1920'ernes lærere (Ripenser-bladet, maj 1993, nr. 10)

Schack, B.: Unge jøder på Brammingegnen i 30'erne (Lokalårbogen 1993, s. 95-100)

Folkekultur

Hahn, J.: Fliser på Fanø. Flisekultur på Fanø 1650-1900 (Bygd 1993, 43 s., ill.)

Foreningsliv

50 år med Kvik; håndboldklubben Kvik; 9. oktober 1942 - 9. oktober 1992 (Esbjerg 1992, 22 s., ill.)

Arbejdernes Boligforenings 75 års jubilæum (Esbjerg 1992, 20 s., ill.)

Christensen, P. E.: Badminton gennem 40 år (Egnsbogen 1993, s. 10-14)

Møller, J. M.: Vestkær Foredragsforening (Ølgod Museum 1992, s. 27-31)

Riis, N.: Afholdsfolk - Afholdsbevægelse - Afholdssag (Ølgod Museum 1992, s. 7-15)

Schultz, J.: Gørding-Lourup Idrætsforening - Idræt og gymnastik i Gørding i 90 år (Lokalårbogen 1993, s. 34-37)

Personalhistorie

Mortensen, I.: En sydvestjysk slægt gennem mere end 300 år (Esbjerg 1992, 178 bl.)

Ripenser-samfundets jubilarservice 1993 (Ripenser-bladet, maj 1993, nr. 11)

Schmidt, K.: Midt- og vestjyske slægter (Egnsbogen 1993, s. 51-55)

Bjørn, Inge, højskolelærer, Askov. Quistgaard, M. og Skot-Hansen, G. M.: "Jeg kan godt lægge et læs" (Askov Højskole. Årsskrift 1992, s. 16-21)

Enevoldsen, Johannes, Esbjerg. Enevoldsen, J.: Mine erindringer (Esbjerg 1992)

Karnø, Kaj, læge, Mandø. Karnø, K.: Fra det største til det mindste (Herning 1993, 230 s., ill.)

Lauritsen, Valdemar S., Årre. Lauritsen, V. S.: Erindringsbilleder IV (Fra Ribe Amt 1993, s. 75-84)

Michelsdatter, Gunner, Vilslev, jordemoder. Juhl, M.: Om en jordemoder i Vilslev og Jernved sogne samt om sølvstobe givet til hendes 4 døtre (Fra Ribe Amt 1993, s. 85-91)

Nielsen, Karl Alfred, portør, Esbjerg. Lauridsen, J. T.: Omkring "Gendarmen". En kommunist i periferien (Fra Ribe Amt 1993, s. 37-61)

Nissen, H. P., købmand, Ølgod. Jensen, E.: H. P. Nissen - en mand der fik stor betydning for sin by (Ølgod Museum 1992, s. 19-23)

Rasmussen, Henning, politiker, Esbjerg. Streger til et portræt af Henning Rasmussen, mennesket og politikeren (Esbjerg 1991, 38 s.)

Rosenstand, Kai Hyphoff, journalist, Ribe. Benthien, S.: Kai Hyphoff Rosenstand som journalist (Ripenser-bladet, januar 1993, nr. 9)

Schmidt, Niels H., gårdejer, Brørup. Schmidt, N. H.: En del af mine erindringer (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 34-85)

Simonsen, Johs. Bredmose, fisker, Esbjerg. Simonsen, J. Bredmose: Drengeliv i Esbjerg 1936-1939 (Fra Ribe Amt 1993, s. 3-17)

Skov, Marius, kunstmaler, Bramming. Petersen, D.: Kunstmaler Marius Skov (Lokalårbogen 1993, s. 56-72)

Telén, Keld, komp., Grindsted. Sloth, H. C.: Keld Telén - portræt af en jysk amagerkaner (Egnsbogen 1993, s. 23-27)

Vilandt, Helga, kunstmaler. Gelius, W.: Helga Vilandt (Mark og Montre 1993, s. 44-50)

Ribe amt eller dele deraf

Beretning fra amtets lokalhistoriske arkiver 1992 (Fra Ribe Amt 1993, s. 133-152)

Egnsbogen 1993, Grindsted/Billund (Red. af T. Michelsen, C. Overgaard, A. E. Meyer og F. Odegaard, 68 s., ill.)

Fra Ribe Amt XXVI-1, 1993 (Red. af H. J. Larsen, A. Frandsen og J. Kusk, udg. af Hist. Samf. for Ribe Amt, 152 s., ill.)

Jensen, L. K.: Registrering af kunst i offentligt eje (Mark og Montre 1993, s. 28-31)

Juhl, M.: Om en jordemoder i Vilslev og Jernved sogne samt om sølvstobe givet til hendes 4 døtre (Fra Ribe Amt 1993, s. 85-91)

Manø, S.: Prospekttegner og husmand C. J. Jespersen efterlyses (Mark og Montre 1993, s. 77-82)

Mark og Montre 1993 (Red. af W. Gelius, M. Guldberg og I. Stoumann, udg. af Ribe Amts Museumsråd, 92 s., ill.)

Mortensen, I.: En sydvestjysk slægt gennem mere end 300 år (Esbjerg 1992, 178 bl.)

Museumsavisen nr. 23 1993 (Red. af A. Frandsen, S. A. Knudsen, H. J. Larsen, S. Moses, 16 s., ill.)

Naamansen, A. T.: Fra den arkæologiske hverdag (Mark og Montre 1993, s. 87-90)

Poulsen, P. T.: LEGO - en virksomhed og dens sjæl (1993, 189 s., ill.)

Rindel, P. O.: Motorvejen - et tværsnit gennem oldtiden (Fra Ribe Amt 1993, s. 17-36)

Rindel, P. O.: Motorvejen. Nyt fra årets udgravninger (Museumsavisen 1993, s. 10-13)

Schmidt, K.: Midt- og vestjyske slægter (Egnsbogen 1993, s. 51-55)

Tuxen, P.: Folkevandring i Holsted-

Brørup-Vejen 1870-1911 (Fra Ribe Amt 1993, s. 92-106)

Billund kommune

Grene sogn

Schultz, K.: Se på kunst i Billund (Egnsbogen 1993, s. 28-30)

Vorbasse sogn

Kruuse, A.: Af fortids spor - vor fremtid gror (Mark og Montre 1993, s. 83-86)
Selmer, J.: Fromsseier. En københavnerplantage i Vestjylland (1993, 112 s., ill.)

Blåbjerg kommune

Quesel, P.: Hjemmeværn i Blaabjerg 1942-1992 (1992, 86 s.)

Bramming kommune

Lokalårbogen 1993 (Red. af F. Just, H. Benmouyal, K. Frøsig, E. Schmidt og T. Nielsen, udg. af Lokalhistorisk Forening for Bramminge Kommune, 112 s., ill.)
Bak, O.: Træpumper fra Bramming (Lokalårbogen 1993, s. 108-111)
Hegn, S. og Bak, O.: Bramming 1913. Banen - Byen - Jernbaneulykken (Bramming 1993)
Pedersen, A. K.: Til marked i Bramming (Lokalårbogen 1993, s. 54-55)
Schack, B.: Unge jøder på Brammingegnen i 30'erne (Lokalårbogen 1993, s. 95-100)
Siemen, P.: Højene på Brammingegnen I (Lokalårbogen 1993, s. 41-53)
Petersen, D.: Kunstmaler Marius Skov (Lokalårbogen 1993, s. 56-72)

Gørding sogn

Eriksen, S.: Landmandsliv (II) (Lokalårbogen 1993, s. 79-89)
Lauridsen, J. G.: Gaarn-Larsen - en Gørding præst med visioner (Lokalårbogen 1993, s. 90-95)
Schultz, J.: Gørding-Lourup Idrætsforening - Idræt og gymnastik i Gørding i 90 år (Lokalårbogen 1993, s. 34-37)

Hunderup sogn

Jensen, E.: Man gik sammen om at bygge en brugs (Lokalårbogen 1993, s. 73-78)

Vejrup sogn

Jensen, I.: Rids af Vejrups Sogns bibliotekshistorie (Lokalårbogen 1993, s. 38-40)

Vr. Nykirke sogn

Just, F.: Ålbæk vandmølle (Lokalårbogen 1993, s. 103-107)

Brørup kommune

Det lokale ugeblad (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 16-20)
Historisk Arkiv for Brørup og Omegn. Årsskrift 1991-1993 (Red. af L. Clausen, 92 s.)
Søholm, N.: J. A. K. i Brørup og omegn (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 8-10)

Brørup sogn

Schmidt, N. H.: En del af mine erindringer (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 34-85)

Folding sogn

Bolvig, T. B.: Mennesker på Sønderskov (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 21-33)
Prange, K.: Havevaserne på Sønderskov (Mark og Montre 1993, s. 15-18)
Søndergaard, S. M.: Om Sønderskovs restaurering (Mark og Montre 1993, s. 11-14)

Lindknud sogn, Lindknud kirkedistrikt

Lindknud-Hovborg Andelskasse 1918-1993 (Lindknud 1993, 27 s., ill.)
Lindknud Brugsforening 1893-1993 (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 11-15)
Lindknud Brugsforening 1893-1993 (Lindknud 1993, 44 s., ill.)
Thomsen, A.: Andelskassens 75 års jubilæum (Hist. Arkiv. Brørup 93, s. 4-7)

Esbjerg kommune

Esbjerg købstad

50 år med Kvik; håndboldklubben Kvik; 9. oktober 1942 - 9. oktober 1992 (Esbjerg 1992, 22 s., ill.)
Adersen, T.: Samarbejdsformer og arbejdsliv på Esbjerg fiskerihavn (Sjæk'len 1992, s. 119-134)
Arbejdernes Boligforenings 75 års jubilæum (Esbjerg 1992, 20 s., ill.)

Burmølle, E. og Bjerre, A.: Esbjerg Maskinmesterskole 1912-1967-1992 (Esbjerg 1992, 48 s., ill.)

Enevoldsen, J.: Mine erindringer (Esbjerg 1992)

Esbjerg Børnehjem; fra børnehjem til familieinstitution (Esbjerg 1992, 80 s., ill.)
Esbjerg Havn 1868-1993, red. af M. Hahn-Pedersen (Esbjerg 1993, 168 s., ill.)

Hahn-Pedersen, M. og Holm, P.: Den moderne havn, 1950-1993 (Sjæk'len 1992, 2. 99-118)

Hahn-Pedersen, M.: Den nye havn mod vest, 1868-ca. 1914 (Sjæk'len 1992, s. 41-76)

Holm, P.: Havnene før havnen, ca. 1200-1867 (Sjæk'len 1992, s. 9-40)

Jensen, A.: Clearing, oplevelser og indtryk fra en bevæget lærlingetid omkring schalburgtagen af K. Rosendahls bogtrykkeri d. 3. okt. 1944 (Esbjerg 1992, 56 s., ill.)

Jensen, T.: Fiskerimuseets skoletjeneste (Mark og Montre 1993, s. 56-60)

Lauridsen, J. T.: Klatterup - Et arbejderkvarter i Esbjerg 1890-1990 (Esbjerg 1992, 300 s., ill.)

Lauridsen, J. T.: Omkring "Gendarmen". En kommunist i periferien (Fra Ribe Amt 1993, s. 37-61)

Leisner, V. V.: Esbjerg havn og fremtiden (Sjæk'len 1992, s. 161-168)

Liljedahl, E.: Havnens mange ansigter (Sjæk'len 1992, s. 135-152)

Ottosen, M.: Vandtårn, vartegn, varemærke (Mark og Montre 1993, s. 51-55)

Simonsen, H. B.: Den traditionelle havn, ca. 1914-1950 (Sjæk'len 1992, s. 77-98)

Simonsen, J. B.: Drengeliv i Esbjerg 1936-1939 (Fra Ribe Amt 1993, s. 3-17)

Simonsen, J. B.: Fiskeriet set fra dæk og kaj (Esbjerg 1993, 103 s., ill.)

Streger til et portræt af Henning Rasmussen, mennesket og politikeren (Esbjerg 1991, 38 s.)

Tanvig, L.: Olie, gas og havn (Sjæk'len 1992, s. 153-160)

Jerne sogn

Siemen, P.: Mellem Uglvig og Tovrup (Mark og Montre 1993, s. 61-70)

Tjæreborg sogn

Sørensen, E.: Omkring Sneum-Tjæreborg fattighus i hundrede år (Fra Ribe Amt 1993, s. 70-74)

Fanø kommune

Hahn, J.: Fliser på Fanø. Flisekultur på Fanø 1650-1900 (Bygd 1993, 43 s., ill.)
Ti år med vindmøller på Fanø 1893-1993 (Fanø 1993, 22 s.)

Nordby sogn

Hansen, E. m.fl.: Fanø Navigationsskole 1893-1993 (Fanø 1993)

Sønderho sogn

Fanø Kunstmuseum. Projekt til museum for Fanø Kunstsamling (Fanø 1989, 15 s., ill.)
Kromann's hus, fabrik og købmandsgård (Sønderho 1993, 20 s., ill.)
Madsen, A. G.: Sønderho Sognebibliothek 1893-1993 (Sønderho 1993, 6 s.)

Grindsted kommune

Grindsted sogn

Bayer, K.: Grindsted og jernbanen til Vejle (Egnsbogen 1993, s. 41-45)
Christensen, P. E.: Badminton gennem 40 år (Egnsbogen 1993, s. 10-14)
Jensen, M.: To mænd og deres mission (Noget om en doktordisputats og dens tilblivelse) (Egnsbogen 1993, s. 36-40)
Karstoft, R.: Af Grindsted Handelsskoles historie - 1 (Egnsbogen 1993, s. 15-23)
Meyer, A. E.: Én by - én antenne (Egnsbogen 1993, s. 3-9)
Pedersen, I.: Lille Johannes og hans hus (Egnsbogen 1993, s. 31-35)
Sloth, H. C.: Keld Telén - portræt af en jysk amagerkaner (Egnsbogen 1993, s. 23-27)

Sdr. Omme sogn

Ørtved, D.: Kirken i statsfængslet ved Sdr. Omme (Ribe Stiftsbog 1993, s. 7-19)

Helle kommune

Øse sogn

Øse Andelskasse 75 år (Øse 1993, 31 sider)

Årre sogn

Lauritsen, V. S.: Erindringsbilleder IV (Fra Ribe Amt 1993, s. 75-84)

Holsted kommune

Holsted kommune. Historisk Billedbog 6. Offentlig service (Holsted 1993, 64 s., ill.)

Holsted sogn

Moses, S.: Ovnhuset på Guldagervej (Museumsavisen 1993, s. 7)
Rindel, P. O.: Bønder fra stenalder til middelalder ved Nørre Holsted (Mark og Montre 1993, s. 19-27)

Lindknud sogn, Hovborg kirkedistrikt

Jørgensen, H. M. og Ramsgaard, P.: Klelund plantage i 125 år (PKA 1993, 4 s., ill.)

Åstrup sogn

Pedersen, O.: Aastrup sogns Brugsforening gennem 100 år 1893-1993 (Glejbjerg 1993, 21 s., ill.)

Ribe kommune

Ribe købstad

Aaby, B.: Pollenanalyser af de ældste kulturlag i Bispegade, Ribe (By, marsk og geest 5, s. 23-32)
Benthien, S.: Kai Hyphoff Rosenstand som journalist (Ripenser-bladet, januar 1993, nr. 9)
Feveille, C. og Jensen, S.: Sceattasfundene fra Ribe - nogle arkæologiske kendsgerninger (By, marsk og geest, s. 33-39)
Gelius, W.: Helga Vilandt (Mark og Montre 1993, s. 44-50)
Holm, P.: Ribefisk (Mark og Montre 1993, s. 36-38)
Jensen, S.: Nyt museum for vikingetid og middelalder (Mark og Montre 1993, s. 71-76)
Lange, J.: Minder om enkelte af 1920'ernes lærere (Ripenser-bladet, maj 1993, nr. 10)
Petersen, P. V.: Valkyrier i Ribe (By, marsk og geest 5, s. 41-46)
Ripenser-samfundets jubilarservice 1993 (Ripenser-bladet, maj 1993, nr. 11)

Skov, H.: Arkæologiens veje gennem Bispegade i Ribe (By, marsk og geest 5, s. 15-22)

Mandø sogn

Jensen, T.: Mandø - Landskab og mennesker (Sjæk'len 1992, s. 169-180)
Karnøe, K.: Fra det største til det mindste (Herning 1993, 230 s., ill.)

Seem sogn

Bertelsen, L. G.: En dyrefibel i Urnesstil fra Seem (By, marsk og geest 5, s. 3-9)
Lønborg, B.: Om fremstillingen af fiblen fra Seem (By, marsk og geest 5, s. 11-13)

Vilslev sogn

Nielsen, C.: Vilslev Spange (Vilslev 1992, 48 bl., ill.)

Varde kommune

Janderup sogn

Janderup Andelskasse 1918-1993 (Janderup 1993, 46 s.)

Varde købstad

Faber, O. og Ploug, M.: Varde Artilleriemuseum (Mark og Montre 1993, s. 32-35)
Schantz, V.: Vagtværnet i Varde (Fra Ribe Amt 1993, s. 62-69)
Varde Artilleriemuseum (Varde 1992, 15 bl., ill.)

Vejen kommune

Askov sogn

Amfred, T.: Om huse i Askov (Askov Højskole. Årsskrift 1992, s. 30-34)
Søndergaard, S. M.: "Bjerget" (Askov Højskole. Årsskrift 1992, s. 42-45)
Quisgaard, M. og Skot-Hansen, G. M.: "Jeg kan godt lægge et læs" (Askov Højskole. Årsskrift 1992, s. 16-21)

Malt sogn

Mørup, P. E.: Malt-stenen, en alfabetmæssig indskrift fra tidlig vikingetid (Fra Ribe Amt 1993, s. 39-43)

Vejen sogn

To ubændige: Niels Hansen Jacobsen og Svend Wiig Hansen (Vejen 1992, 30 s., ill.)

Ølgod kommune

Ansager sogn

Jensen, E.: H. P. Nissen - en mand der fik stor betydning for sin by (Ølgod Museum 1992, s. 19-23)

Knudsen, K.: Adelvej (Ølgod Museum 1992, s. 23-26)

Strellev sogn

Bohlmann, W.: En tysk flygtning fra Strellev-lejren fortæller (Ølgod Museum 1992, s. 38-45)

Christensen, T. V.: Jagerkontrolstationen "Esche" ved Strellev (Ølgod Museum 1992, s. 46-53)

Tistrup sogn

Frandsen, L. B. og Voss, O.: Jernudvinding i Snorup i tiden 1.-7. århundrede (Mark og Montre 1993, s. 39-43)

Voss, O.: Snorup. Et jernudvindingsområde i Sydvestjylland (Nationalmuseets Arbejdsmark 1993, s. 97-111)

Ølgod sogn

Fabeck, E. W.: Konserveringscentret (Mark og Montre 1993, s. 5-10)

Møller, J. M.: Vestkær Foredragsforening (Ølgod Museum 1992, s. 27-31)

Riis, N.: Afholdsfolk - Afholdsbevægelse - Afholdssag (Ølgod Museum 1992, s. 7-15)

Ølgod Museum 1992 (Udg. af Ølgod Museum, red. af S. Manøe, 96 s., ill.)

Beretning for året 1993

Historisk Samfund er gået ind i sit 10. årti - iøvrigt som Danmarks ældste amtshistoriske samfund. Hvordan har en 90-årig det så, kunne man spørge. Glimrende, fuld af appetit på fremtiden, et stabilt medlemstal og en rimelig god økonomi.

Historisk Samfund har været med i op- og nedgangstider, og har altid klaret skærene, fordi vi har haft en mission at opfylde: Udbredelsen af kendskab til amtets historie - et amt, der i sin natur og historie er vidt forskellig - fra vadehavsøerne til Kongeådalens kuperede bakker eller de store hedesletter ved Grindsted og Billund - om fiskere og søfolk på Vestkysten til hedeboendernes karrige tilværelse, Ribeborgernes tusindårige historie eller grundlæggelsen af de mange unge stationsbyer.

Alt dette og meget mere er belyst i Historisk Samfunds årbøger, der selv i vores tid har formået at tage kampen op med den enorme informationsmængde, der er blevet en del af vores hverdag.

Der er ingen grund til at nære bekymringer for den aldrende 92-årige. Hun har rouge på kinderne.

Årbogen

Årbogen skifter forside hvert år, men i år også forsidefarve. Dette skyldes markeringen af et nyt bind, idet tre årgange udgør et bind. Bestyrelsen og redaktionen ønsker, at årbogens artikler har en geografisk og tidsmæssig spredning.

Dette er også gældende for 1993-årbogen. Fra Vejen i øst til Esbjerg i vest - fra Ribe i syd til Varde i nord, og i tid fra oldtid til drengeliv i Esbjerg i 1930'erne. En bog fyldt med interessante og spændende artikler.

For andet år i træk har vi haft en markering af årbogens udgivelse. Forfatterne og pressen er blevet inviteret til en beskednen sammenkomst på Byhistorisk Arkiv i Esbjerg, hvor vi har haft én udefra til at anmelde årbogen. Sidste år var det vores tidligere formand Verner Bruhn, og i år var det borgmester Søren Hübschmann fra Nr. Nebel, der for den forsamlede skare anmeldte årbogen generelt og derefter de enkelte artikler. Et nyttigt og godt initiativ, der også har givet genlyd i pressen.

Arrangementer

Årsmøde

Årsmødet fandt sted på Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg, hvor museumsinspektør Morten Hahn Petersen fortalte og viste lysbilleder om emnet »Fanø i sejlskibstiden«. Et spændende foredrag om Fanø fra et fattigt bondesamfund til sejltidens velstand og øens forhold til Esbjergs opståen.

Efter foredraget blev foreningens generalforsamling afviklet. Som sædvanlig på rolig og værdig vis. Alle valg var genvalg.

Mødet blev overværet af ca. 75 personer.

Udflugt

Den 2. maj var der udflugt til brunkulsområdet ved Søby og med besøg på herregården Herningholm.

Historisk Søndag

Historisk Søndag blev afviklet den 5. august i et pragtfuld sommervejr, noget vi ikke var forvent

med i 1993. Vi havde lejet Fanøfærgen »Sønderho«, og med 84 deltagere gik turen rundt i Esbjerg havn og derefter ud til Skallingende, hvor vi så over 100 sæler ligge og sole sig på sandstranden. Herfra blev der sejlet op i Ho bugt til Marbæk, Hjerting og retur. En vellykket tur, hvoraf hovedparten af succesen skyldes en fornem guidning af arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen - vort nye bestyrelsesmedlem.

Efterårsmødet

Efterårsmødet var henlagt til samme område - nemlig Fanø, den 25. september, hvor vi samledes i Nordby kirke, hvor undertegnede fortalte om kirkens historie, medens fhv. søfartsskolebestyrer i Svendborg, Henning Thalund, fortalte om kirkens mange modelskibe. Efter besøget i kirken, blev mødet forlagt til »Krogården«, hvor Henning Thalund holdt et spændende foredrag om modelskibe i danske kirker. Mødedagen fandt sted i silende regn, men 40 deltagere trodsede vejret.

Bestyrelsen

På generalforsamlingen blev samtlige valg genvalg, og bestyrelsen har konstitueret sig uændret. Måske var det på sin plads kort at nævne bestyrelsens sammensætning:

Formand: Undertegnede.

Næstformand: Amtskommunaldirektør C. H. Dons Christensen.

Kasserer/ekspedition: Lærer Ejvind Busk Jensen.

Redaktør: Cand. mag. Hans Jørgen Larsen.

Redaktion: Hans Jørgen Larsen, provst Agner Frandsen og gdr. Jens Kusk.

Arrangementsudvalg: C. H. Dons Christensen, Ejvind Busk Jensen og Søren Manøe.

Udflugtsudvalg: Agner Frandsen, købmand Johannes Hansen og Hans Jørgen Larsen.

Repræsentant i Historisk Samling fra Besættelsestiden: Verner Bruhn.

Repræsentant i kontaktudvalget for Byhistorisk Arkiv: Jens Kusk.

Repræsentant i Ølgod Museums Fond: Ejvind Busk Jensen.

Bestyrelsen har holdt 3 bestyrelsesmøder.

Undersøgelser

Vore to undersøgere: Fhv. oberstløjtnant L. G. Ipsen, Oksbøl, der arbejder med flygtningelejre i Ribe amt, og pastor emeritus Anders Futtrup, Esbjerg, der arbejder med begravelsesskikke i Ribe amt, fortsætter trofast deres arbejde, og der er her grund til at takke begge for indsatsen i årets løb.

Publikationer

I sidste årsberetning nævnte jeg, at vi arbejder på en udgivelse af Henrik Vensilds manuskript »Bøndergårde i Skads Herred 1636-1760«. Vi har søgt midler til forarbejdet, som omfatter en nyredigering af manuskriptet samt rentegninger af gårdplaner m.m. Dette beløber sig til kr. 45.000.

Vi har søgt og opnået støtte fra:

Skads Herreds Brandkasse:kr. 10.000

Almindelig Brand:kr. 15.000

Ribe Amts Kulturfond:kr. 15.000

hvilket betyder, at vi har sat arbejdet i gang.

Det trykklare manuskript forventes at ligge klår til forsommer, hvorefter vi skal i gang med at søge midler til trykning.

Når publikationen foreligger, vil vore medlemmer blive kontaktet, således at der vil blive mulighed for at erhverve sig denne værdifulde bog om udvikling i vore bondegårde til en reduceret pris.

Afslutningsvis kan jeg oplyse, at vi har givet foreningen »KLO« i Vejen - en forening, der indlæser bøger til brug for svagtseende og blinde - lov til at indlæse vore publikationer, når de har indhentet tilladelse hos bogens forfatter.

1993 har været et godt år for Historisk Samfund. Der er grund til at takke vore medlemmer for en trofast støtte, både omkring årbogen, men også

omkring vore arrangementer. Også tak til mine kolleger i bestyrelsen for et godt udført arbejde til gavn for vore medlemmer.

Til slut vil jeg gerne takke Staten, Ribe amt og kommunerne i Ribe amt for deres økonomiske støtte til vort arbejde.

Søren Manøe

Nye medlemmer 1993

Bent Nielsen, *Agerbæk*; Elly K. Jessing, *Alslev*; G. Jermiin Nielsen, *Askov*; Søren Larsen, *Bramming*; Th. Bolvig, *Brørup*; Jytte Bune, Jens Chr. Ehmsen, Lars Gorzelak, Dorthe Holt, K. Ejnar Jessen, I. A. Langelund, Sylvia Nielsen, G. Baungaard Sørensen, Søren Sørensen, *Esbjerg*; J. Rahbek Pedersen, *Gesten*; Erik Frandsen, Kjeld Graudal, *Grindsted*; John Kristiansen, K. Sønder-

gaard Pedersen, *Horne*; Mariann Ploug, *Janderup*; P. Dippel Rasmussen, *Nordby*; I. Schou Hansen, *Ribe*; Vagn Jørgensen, *Rousthøje*; Tove Kjærgård, Per J. K. Pedersen, *Varde*; Harald Christensen, *Vejen*; Karen Uhd Jepsen, *Ølgod*.

Uden for amtet

G. Bang Olesen, *København*.

Regnskab for 1993

INDTÆGTER

Kontingent		104.900
Tilskud:		
Ribe Amt.....	13.500	
Kommunerne:		
Billund	1.000	
Blåbjerg	700	
Blåvandshuk.....	700	
Bramming.....	550	
Brørup.....	500	
Esbjerg.....	1.800	
Fanø	500	
Grindsted.....	1.000	
Holsted	1.000	
Ribe	750	
Varde.....	1.500	
Ølgod	800	
Øvrige tilskud:		
DLF.....	5.990	
Oskar Nielsens Fond.....	2.000	32.290,00
Renteindtægter		9.306,34
Foreningsindtægter i alt:		146.496,34
Bogsalg:		21.809,20
		168.305,54

UDGIFTER

Lønninger	5.128,25
Kontorhold	25.176,94
Bestyrelsen	2.318,10
Årbogen	82.125,68
Porto	14.883,25
Bogsalgsudgifter	17.091,00

Samlede udgifter	146.723,22
Årets overskud	21.582,32

168.305,54

STATUS pr. 31/12-93:

Aktiver:

Bikuben 668-00-04152	5.365,22
Bikuben 688-24-03030	102.545,21
Giro-Bank 604-3194	22.451,07
Boglager	3.000,00
	133.361,50

Passiver:

Hensat tilskud til særlige formål	30.000,00
Skyldig merværdiafgift	1.354,25

Egenkapital:

Saldo pr. 01/01 1993	80.424,93	
Årets overskud	21.582,32	102.007,25
		133.361,50

Foranstående regnskab har vi revideret, bankbeholdningerne er afstemt med foreliggende kontoudtog.

Varde, den 16. marts 1994

Chr. Almhede

J. Chr. Nielsen

Fra lokalarkivernes arbejdsmark i Ribe amt i 1993

Sammenslutningen af lokalarkiver i Ribe amt (RAL)

Bestyrelsens beretning

Hvis vi skal blive i kirkesproget, må vi vel nærmest sige, at vi netop har været vidne til en dåb. "Fødelsen" tog lang tid, og ventetiden var endnu længere, men nu er den her: Registraturen på 1.004 sider om foreningsarkiver fra Ribe Amt.

Foreningskampagnen har stået på lokalarkivernes dagsorden i snart mange år. Det var et stort projekt, vi bandt an med for mange år siden, og vore ambitioner var måske også så store, at opgaven blev svær og tidskrævende at løse.

Sidste år måtte RALs bestyrelse desværre konstatere, at færdiggørelsestidspunktet endnu var uvist, og bestyrelsen begyndte derfor at følge arbejdet meget tættere, end vi hidtil havde gjort. Det har givet mange ekstra møder, men også resultatet, som vi netop har kunnet præsentere med registraturen på i alt 1.004 sider. Alene omfanget beviser, at det ikke er noget ringe værk, Ribe Amts Lokalarkiver udkommer med. Det er den fyldeste og mest omfattende foreningsarkivregistratur, der hidtil er udkommet herhjemme. Mange spørgsmål, som lokalarkivfolk og brugere må have, kan nu besvares ved hjælp af registraturen.

Spørgsmålet er blevet stillet, om vi udgiver en ny, ajourført udgave til næste år. Af flere grunde tror jeg, bestyrelsen siger nej. Det er rigtigt, at lokalarkiverne har fået mange nye foreningsarkiver i hus, siden der var deadline på foreningsarkivregistraturen. På den anden side vil det være enhver trykt bogs skæbne altid at indeholde forældede oplysninger. Tænk blot på telefonbogen, som er den mest forældede bog, der udgives hvert år. Et andet problem er omkostningerne, ikke blot de tidsmæssige, men også de økonomiske. En registratur bliver ikke nogen "best-seller". Hvor nyttig den end er, vil den interessere et beskedent publikum. Derfor vil det være vanskeligt at holde pengene hjemme på udgivelser af denne art end andre bøger. I det konkrete tilfælde er trykfølgeret (altså det man vil kalde for satsen) blevet fremstillet på Esbjerg Byhistoriske Arkiv ved hjælp af arkivets PC'er og tekstbehandlingsanlæg. Alligevel beløber alene trykudgiften sig til mere end 80.000 kr. Så store salgsindtægter får vi ikke umiddelbart hjem, og vi kan kun afholde udgiften til 1. oplag takket være de betydelige tilskud, vi indsamlede tidligere, og de renter, der er løbet på foreningskontoen siden.

Endvidere rejser det spørgsmål sig, om en registratur i boglig form vil være fremtiden. Man kan spørge, om det ikke ville være bedre at oprette en central data-base med alle oplysningerne i. Så kan brugere altid få helt ajourførte oplysninger. Dog

mener bestyrelsen, at det med foreningsarkiver har brug for en pause: Andre opgaver trænger sig på. Opgaver som er blevet nedprioriteret under færdiggørelsen af foreningsarkivregistraturen. Mere herom senere.

Som allerede meddelt i efteråret, har amtskonsulent Jytte Skaaning af personlige grunde besluttet at sige sin stilling op efter mere end seks år som amtskonsulent for lokalarkiverne i Ribe Amt. Alene det at skulle rejse mellem Odense og Esbjerg var en belastning.

Opsigelsen kom i god tid, så der har været god tid til at arbejde med at finde afløseren. Det blev cand. mag. Birgitte Herreborg Thomsen, som er til stede her i aften, og som under dagsordenspunktet "eventuelt" kort vil præsentere sig for jer. Samtidig med at vi siger farvel til Jytte Skaaning kan vi altså byde Birgitte Herreborg Thomsen velkommen som ny amtskonsulent. Vi håber på godt og inspirerende samarbejde.

De kommende arbejdsopgaver vil bestyrelsen og amtskonsulenten gå i gang med at planlægge, men det bliver utvivlsomt en mere udadvendt virksomhed, der lægges op til, end hvad har været muligt hidtil på grund af de mange "skrivebordstimer", færdiggørelsen af foreningsarkivregistraturen har taget.

Også bestyrelsens arbejde har været meget koncentreret om foreningsarkivregistraturen, så vi har en række hængepartier at tage op. Ét af dem er bl.a. vedtægtsspørgsmålet, som vi nu må se at få afsluttet, ikke mindst efter, at SLA har fastholdt sin oprindelige politik på området.

Aktivt har kursusudvalget dog været. I januar arrangerede det en temaaften om arkivloven. Mødet blev afholdt som et aftenarrangement med spisning inkluderet, og der mødte langt over 80 mennesker op. Dog ikke alle fra Ribe Amt, for indbudt var også lokalarkivfolk fra Vejle, Ringkøbing og Sønderjyllands amter. Også efterårskurset om de gejstlige arkiver og deres benyttelse (en fortsættelse af et kursus i Holsted efteråret 1992) var placeret i Billund og om aftenen, og igen var indbydelsen gået uden for amtet. Endnu en deltagersucces, men på ny måtte vi konstatere, at der nok var en pæn tilslutning til arrangementet deltagermæssigt set fra Ribe Amt, men antallet af lokalarkiver, der var repræsenteret ved de to kurser, var ikke særlig stort. Igen i år må vi altså bede forsamlingen tilkendegive, hvordan man ønsker kurserne afholdt, ligesom forslag til emner for fælleskurser gerne ses. Uddannelsesudvalget og bestyrelsen har dog gjort sig nogle tanker, og som emner kan nævnes:

1. Registreringskurser

2. Temaaften om edb

3. "Generationsskiftet" i lokalarkiver

Som et forsøg åbenede RALs næstformand og medlem af uddannelsesudvalget, Olga Pedersen, Aastrup Sognearkiv for interesserede lokalarkivfolk lørdag d. 24. april 1993. Der kom seks personer fra lige så mange arkiver til det første "åbenthus"-arrangement i RALs historie. Når vi forsøger den slags arrangement næste gang, skal de nok ligge på et andet tidspunkt af året end netop der, hvor mark- og havearbejde er på det højeste. Det kan da også godt afsløres, at næste gang vi forsøger os bliver det i Varde - og til september.

RAL-Nyt er foreningens blad, som Olga Pedersen har redigeret i 1993. Bladet er udkommet med tre numre. Vi mener fortsat, at det er et nyttigt bindeled mellem bestyrelsen og medlemmerne, men vi ser da også gerne bidrag den anden vej.

Til beretningen hører endvidere en redegørelse for konsulentvirksomheden, men den vil amtskonsulent Jytte Skaaning aflægge umiddelbart herefter.

Derfor skal formandsberetningen afsluttes med en tak til vore samarbejdspartnere i Ribe Amt. Det gælder Historisk Samfund for Ribe Amt, bl.a. for at have optaget arkivernes beretninger i årbogen. I den forbindelse skal der lyde en tak til Ribe Amts Kulturfond for støtten til særtryk af beretningsafsnittet. Det er en nyttig vejledning for de efterhånden mange brugere af amts arkiver. Også en tak til amts museer for samarbejde i årets løb, bl.a. gennem Ribe Amts Museumsråd.

Jørgen Dieckmann Rasmussen, formand

Amtskonsulentens beretning 1993

"Bedre sent end aldrig" lyder et ordsprog. Nu - og endelig - foreligger foreningsarkivregistraturen: Foreningsarkiver fra Ribe Amt, som blev præsenteret her i aften fra Ribe Amt. Registraturen, der repræsenterer mange års arbejde med indsamling og registrering af et stort, samlet materiale i fortrinsvis lokalarkiverne, er en fortegnelse over bevarede foreningsarkiver fra Ribe Amt. Udgangspunktet har været at gøre registraturen så "forbrugervenlig som muligt". Med "forbrugervenlig" mener vi så let anvendelig for lokalarkivfolk og brugere lokalt som muligt. Som grundlæggende, gennemgående træk har vi derfor valgt at prioritere:

1. Det lokale (topografien)
2. Specificere arkivfondenes indhold
3. Lave mange krydshenvisninger

Det betyder f.eks., at brugere der ønsker at finde oplysninger om foreninger fra et bestemt lokalområde (f.eks. Vorbasse i Billund Kommune) kan finde alle bevarede foreningsarkiver hjemmehørende i kommunen i det topografiske afsnit under Billund Kommune.

Hvis man ønsker oplysninger om en bestemt foreningstype i hele amtet, f.eks. Indre Mission, findes frem til kodenummeret I.a.1. ved hjælp af stikordsregisteret til den systematiske opstilling. Herefter søges de detaljerede oplysninger i afsnittet Ribe Amt - flere kommuner og større områder.

Det var blot ét eksempel. Prøv selv kræfter med registraturen, og I vil overraskes over, hvor mange forskellige foreninger der findes.

Jeg håber, at registraturen må blive et nyttigt hjælpemiddel i arbejdet med slægts-, lokal- og righshistorie. Jeg tror også, at I vil få megen glæde og gavn af den i jeres fortsatte arbejde med lokalhistorie på jeres lokalarkiver.

Som I kan forstå af de 1.004 sider, som registraturen blev på, har virksomhedsåret i høj grad været præget af færdiggørelsen af foreningsarkivregistraturen. 1.004 sider bliver ikke tryklære fra den ene dag til den anden. Der er dog blevet løst en lang række andre opgaver, enten af mig selv eller af mine kolleger fra Esbjerg Byhistoriske Arkiv, Morten Mortensen eller Jørgen Dieckmann Rasmussen. Nævnes kan konsulentbesøg med rådgivning om billedregistrering, vejledning i registreringsproblemer generelt og rådgivning om "generationsskiftet" i et lokalarkiv, materialevejledning mere generelt (ofte slægtshistorisk orienteret), vejledning i og støtteudtalelse til fondsansøgning om anskaffelse af Arkibas, vurdering af manuskripter med henblik på udgivelse, vurdering af lokalhistoriske film-muligheder m.m. Et udpluk af eksempler som kan illustrere, hvad der bl.a. indgår i amtskonsulentens arbejde.

Nævnes skal også kursusplanlægningen, som er sket i samarbejde med RALs kursusudvalg, og som bl.a. har bestået af planlægningen af temaaftenen om lokalarkiverne og arkivloven d. 21. januar i Billund samt anden del af kurset om de gejstlige arkiver og deres benyttelse d. 28. oktober 1993. Begge var vellykkede arrangementer, også det sidste som jeg desværre selv var forhindret i at deltage i.

Afslutning

Som det endvidere er jer bekendt, har jeg af familiemæssige årsager sagt stillingen som amtskonsulent op og fratræder her d. 31. marts 1994. Jeg har fået undervisning på Odense Voksenuddannelsescenter i stedet.

Derfor vil jeg afslutte beretningen med HJERTELIG TAK til jer alle, både arkivledere/medarbejdere ved amts lokalarkiver, bestyrelsen for lokalarkiverne i Ribe Amt og arbejdskollegerne på Esbjerg Byhistoriske Arkiv for seks gode arbejdsår. I de seks år har vi haft et godt, gensidigt, udbytterigt og lærerigt samarbejde, både fagligt og socialt.

Selv om jeg er fynbo (nogen vil nok sige med stort F) og taler udenbysk (fynsk tungemål), har jeg altid følt mig velkommen og respekteret i jeres kreds. Vi har nemlig fælles interesser for og kærlighed til det lokale arkivarbejde.

Til slut vil jeg godt ønske jer alle held, lykke og fremgang med det lokalhistoriske arkivarbejde her i amtet, hvor der allerede er stor grøde i lokalhistorie og interesse for bevarelse af lokalhistorien for eftertiden.

Der er ingen fremtid uden en fortid og en nutid.

Jytte Skaaning, amtskonsulent

Beretninger fra amtets lokalhistoriske arkiver 1993

Billund kommune

Lokalhistorisk arkiv

Billund Centret, 7190 Billund. Tlf.: 75 33 24 72.

Åbningstid: Tirsdag kl. 19-21 eller efter aftale.

Leder: Kaj Schmidt, Søndermarksvej 411, 7190 Billund.

Tlf.: 75 33 13 92.

Lokalhistorisk Arkiv i Billund har i 1993 modtaget 36 afleveringer og ca. 100 besøg, hvoraf en stor del er faldet på særlige åbningsdage om søndagen i forbindelse med, at biblioteket har holdt søndagsåbent.

Til hjælp ved EDB-registrering har vi haft stor nytte af i to omgange at have en "ung i arbejde" 4 timer om ugen, mens han de øvrige 16 timer arbejdede i legestuen ved siden af arkivet.

Vorbasse Lokalhistoriske Arkiv

Vorbasse Museum, Kirkegade 3, 6623 Vorbasse.

Tlf.: 75 33 37 17.

Åbningstid: Tirsdag kl. 19-21 eller efter aftale.

Leder: Sven Tygesen, Stadionvej 4 A, 6623 Vorbasse.

Tlf.: 75 33 31 39.

Arkivet har i årets løb modtaget 32 afleveringer. Det materiale, der er registreret efter decimalklassesystemet, er blevet lagt ind på EDB. Vi mangler således at omregistrere det materiale, der er registreret efter det gamle system, men arbejdet med at omregistrere er mindre tidskrævende end først antaget.

Arkivet har haft nogle få besøgende, men mange skriftlige og telefoniske henvendelser, der som regel drejer sig om slægtsforskning.

Blåbjerg kommune

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv

Sønder Allé 21, 6830 Nr. Nebel. Tlf.: 75 28 71 18.

Åbningstid: Mandag kl. 8.30-11.30

samt efter aftale med lederen.

Leder: Henning Nielsen. Tlf.: 75 28 20 26.

Året har budt på den sædvanlige udflugt til et lokalmuseum. Der er blevet arrangeret udstillinger et par steder i kommunen, og småudstillinger afløser hinanden på selve lokalarkivet. Der er i 1993 modtaget ca. 75 afleveringer. I åbningsstiden arbejdes der flittigt med slægts- og lokalhistorie.

Blåvandshuk kommune

Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv

Kirkegade 3, 6840 Oksbøl. Tlf.: 75 27 15 48.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: L. G. Ipsen, Østparken 92, 6840 Oksbøl.

Tlf.: 75 27 15 89.

I 1993 blev der journaliseret 18 regulære indkomster af meget forskellige størrelser og indhold; blandt de mest interessante var to privatarkiver og et foreningsarkiv. Hertil skal lægges et stort antal afleveringer af enkeltark og billeder.

Anvendelse af Arkibas er blevet en naturlig del af hverdagen, og det samme er det anskaffede tekstbehandlingsprogram. KTP-registreringen er i god gænge og under fortsat udbygning.

Arkivets håndbibliotek, der omfatter ca. 300 bind, er nu registreret i det danske bibliotekssystem (decimalklassesystemet). En ny informationsbrochure om arkivets virke er udarbejdet og fordelt primo 1994.

Et frugtbart samarbejde med "Vesterhavsposten" om lejlighedsvis offentliggørelse af diverse (for arkivet ukendte) fotos har resulteret i mange positive reaktioner.

Formidlingsvirksomheden er blandt andet kommet til udtryk ved konsulentbistand, assistance ved udstillinger og udarbejdelse af lokalhistoriske skrifter.

Bramming kommune

Bramming Byhistoriske Arkiv

El-værket, Pederstræde 4, 6740 Bramming.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Olaf Bak, Sportsvej 7, 6740 Bramming.

Tlf.: 75 17 45 51.

Også i 1993 blev Bramming Byhistoriske Arkiv betænkt med en pæn portion gaver. Leder Olaf Bak oplyser, at det blev til i alt 55 gaveafleveringer mod 49 i 1992. Adskillige af gaverne omfatter flere forskellige enheder. Desuden har der været 14 udlån fra arkivet og 16 besøg fordelt på 21 personer. Arkivet har taget sig af 28 forespørgsler af vidt forskellig art, arkivets diasserier er blevet fremvist en enkelt gang, og derudover har der været henvendelser om slægtsforskning og ejendomsbeskrivelser.

Arkivet har desuden medvirket ved udstillingen "Bramming og banen" og arrangeret et lysbilledforedrag, hvortil der var

medvirken udefra, samt afviklet et årsmøde og to bestyrelsesmøder.

Arkivet forsøger i øjeblikket at finde midler med henblik på dels at få byfilmen, der starter i 1913, overført til video, dels at forlade det hidtidige smallfilmssystem i filmens videreførelse og gå over til video. Der forestår derfor også en væsentlig udgift til indkøb af et videokamera.

Der er planer om, at Egnsmuseet skal overtage arkivets hidtidige lokaler i den gamle elværksbygning, og at arkivet derfor i løbet af 1994 skal flytte til en anden af kommunens bygninger, nemlig Jernbanegade 8.

Darum Sognearkiv

Nørrebyvej 12, Store Darum, 6740 Bramming.

Åbningstid: 1. oktober-31. marts: Onsdag kl. 15-17 og efter aftale med lederen.

Leder: Erling Schmidt, Refshedevej 9, Store Darum, 6740 Bramming.

Tlf.: 75 17 90 11.

Darum Sognearkiv fik i 1993 ny leder. Erling Schmidt afløser Jens Hedegård Rasmussen, der har været leder af arkivet siden starten i 1960. Hedegård vil dog stadig være tilknyttet arkivet som medhjælper, ligesom der også fremover vil kunne rettes henvendelse til ham på tlf.: 75 17 93 30.

Darum Sognearkiv har i 1993 modtaget 17 afleveringer, deriblandt 4 fra personer, der har skrevet erindringer fra Darum.

Besøgsprotokollen viser, at der i årets løb har været 23 besøgende i arkivet, blandt andet en skoleklasse fra Darum Skole, der fejrede 40 års jubilæum i 1993. Udover de besøgende, der er registreret i protokollen, har der også været en del skriftlige og telefoniske henvendelser, især fra personer, der arbejder med slægtsforskning.

Arkivet har i årets løb udlånt en del billeder og har desuden leveret materiale til en TV-udsendelse i TV SYD om Franciska Handberg. Kopi af denne videofilm kan bestilles gennem Darum Sognearkiv.

Gørding Sognearkiv

Plejehjemmet Østergården, Nørremarken, 6690 Gørding.

Åbningstid: 1. og 3. mandag hver måned kl. 19-21.

Lukket i juli måned.

Leder: Nora Olesen, Sdr. Lourupvej 17, 6690 Gørding.

Tlf.: 75 17 82 50.

Vor årlige lokalhistoriske aften var godt besøgt. Emnet var: "En Gørdingdreng fortæller." Arkivet har i år haft besøg af 36 gæster på vore åbningsaftener, derudover har der været aftalebesøg og skoleklasser. Af særlige gaver kan nævnes glasplader, som ved nærmere undersøgelser viste sig at være fra Fotograf Axelsens Atelier i Gørding. Flere af motiverne har vi som postkort.

I marts måned deltog arkivet i Forårsudstillingen i Gørdinghallen. Vor stand var godt besøgt, der var især stor interesse for

vore mapper med ejendomsbeskrivelser og bøgerne med avisudklip. I november havde vi besøg af ca. 30 medlemmer af Sct. Georgsgildet i Bramming, som gerne ville vide lidt om Bramming før og nu. Efter besøget hos os gik turen til Gørding Sogns Forsamlingshus.

Vi har lavet en enkelt båndoptagelse med Astrid Schmidt i Vejen, da hun er født og opvokset i Gørding.

Vi har afholdt kursus i læsning af gotisk skrift og slægtsforskning. Der var så mange tilmeldinger, at eleverne måtte deles i to hold. Kursusleder var Olga Pedersen fra Glejbjerg.

Arkivet har også i år modtaget pengegaver, og vi samler kapital ind til EDB-udstyr. En gruppe personer er gået i gang med at skrive Gørding Sogns historie, og vi forventer at kunne udgive den i slutningen af 1994.

Hunderup Sognearkiv

Kærgårdsvej 9, Hunderup, 6740 Bramming.

Åbningstid: Vinterhalvåret: 1. mandag hver måned kl. 19.30-21.30. I øvrigt efter aftale med lederen.

Leder: Thea Boesen Smidt, Puggårdsvej 3, Sejstrup, 6740 Bramming. Tlf.: 75 17 33 42.

For Hunderup Sognearkiv blev 1993 et meget spændende og aktivt år. Vi er blevet beriget med mange nyherhvervelser. Hvad angår afleveringer har vi kun modtaget 30 mod 40 i 1992. Men vi har fået mange andre ting, som vi selv har indsamlet.

På Byhistorisk Arkiv i Esbjerg har vi fået taget fotokopier af folketællingslister fra 1787-1880.

I Darum Sognearkiv har vi lånt en skifteprotokol fra 1719-1792, og af denne fik vi taget de kopier, der vedrører Hunderup og Sejstrup. Fra Landsarkivet i Viborg har vi rekvireret kirkebøger på mikrofiche. Velvillige firmaer har foræret os læseapparater, og hos Brandkasen SydVest søgte vi om midler til en fotokopieringsmaskine, hvilket vi også har fået. Samtidig fik vi bevilget en ny skrivemaskine fra kommunen. Alt dette bevirker, at vi nu er i stand til at hjælpe folk, der søger oplysninger om deres slægt, hvilket mange har gjort brug af.

Flere henvendelser fra unge studerende har vi også haft, når de for eksempel skulle skrive om andelsbevægelsen eller om en landsbys historie. Det virker meget inspirerende, når et arkiv bruges til den slags ting.

I vort arkiv har vi Franciska Handbergs historie (Eneboeren i Hollænderskoven) og en 50 år gammel stumfilm om hende. Vi medvirkede sammen med Darum Sognearkiv i en fjernsynsudsending om hendes ophav, liv og færd i TV Syd den 23. december 1993. Det var en meget spændende opgave.

Franciska Handbergs far, Christian Handberg, der var gøgler, blev født i Darum i 1826. Hans mor var omløberske, og kort tid efter hans fødsel forsvandt de fra egnen. I 40 år hørte man ikke noget til dem, men i 1867 strandede der pludselig en lille familie på Fanø - det var Christian Handberg, hans kone og tre små børn. Fanøfolkene var ikke særlig glade for den lille fattige familie. Så fandt stodderkongen i Sønderho ud af, at Handberg var født i Darum - og der måtte han jo så høre til. Famili-

en blev sejlet over til Darum Ovre, og der stod de så - på fattiggården ville de ikke. Darum Sogneråd forærede dem et lille stykke jord ved Hollænderskoven, og her byggede familien en hule ind i et dige, som blev deres hjem. Efter forældrenes død boede Franciska der alene i 50 år, og hun blev kendt viden om. Børn fra omegnen har aflagt mange søndagsbesøg hos hende. Om Franciskas historie er der lavet en film, der hedder "Franciska - den sidste tatertøs."

Samtidig med at Handberg-familien dukkede op, blev der arbejdet med planer om at omdanne herresædet Riber Kjærgård til fattiggård. Flere sogne gik sammen om at købe den. I vores arkiv findes slutsedlen på denne handel, der fandt sted i 1868. Historien om Franciska Handberg findes nu på video, og nærmere oplysninger om den, og muligheden for kopier, fås på arkivet.

Vejrup Sognearkiv

Skolevænget 3, Vejrup, 6740 Bramming.

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 15-17 eller efter aftale med lederen.

Leder: Andreas K. Petersen, Rebelsigvej 7, Vejrup, 6740 Bramming.

Tlf.: 75 19 01 69.

Vejrup Sognearkiv kører stadig godt. Vi har fået 40 afleveringer og en del henvendelser om slægtsforskning. Vi har åbent den første tirsdag i hver måned fra kl. 15 til 17, og der har været gæster hver gang.

Hver mandag samler vi en lille studiekreds, og vi har i år lavet bånd. En skoleklasse og en gruppe spejdere har også besøgt os. Udflugten i 1993 gik til Hygum Hjemstavnsgrd, og der var 25 deltagere.

Arkivet har modtaget 8000 kr. fra Sydvestjysk Brandkasse i Vejen til indkøb af kontorartikler, 2000 kr. fra banko-udvalget og en læseskærm fra den lokale Bikuben, og disse gaver er vi meget taknemmelige for.

Vester Nykirke Sognearkiv

Hovedvej A1 nr. 23, Endrup, 6740 Bramming.

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 14.30-16.30 samt efter aftale med lederen.

Leder: Louise Hansen, Hovedvej A1 nr. 23, Endrup, 6740 Bramming.

Tlf.: 75 19 10 37.

Vester Nykirke Sognearkiv har i 1993 besvaret forespørgsler, men ikke så mange vedrørende slægtsforskning, som man måske kunne have forventet. Arkivet befinder sig i kælderen til en gammel købmandsforretning, hvor de gamle hylder nu bliver brugt til arkivalier i stedet for købmandsvarer.

Brørup kommune

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn

Biblioteket, Stadionvej 6, 6650 Brørup.

Åbningstid: Torsdag kl. 15-17 eller efter aftale.

Leder: Laurits Clausen, Hyacintvej 6, 6650 Brørup.

Tlf.: 75 38 18 55.

I 1993 havde Lokalararkivet for Brørup og Omegn et godt år. Vi havde ca. 100 besøgende samt besøg af et par skoleklasser med historisk interesse, og vi har derudover haft en større del skriftlige og telefoniske henvendelser, som vi har kunnet besvare positivt.

En del slægtsforskere har ved arkivets hjælp fundet deres slægts historie gennem gamle skøder fra 1600-tallet, som arkivet ligger inde med. Der vises stadig større og større interesse for slægtens bopæl i fortiden. Antallet af registrerede afleveringer er steget med ca. 20 % og indeholder et større antal akter end tidligere. Dog er det mest opland og ikke selve byen, der tegner sig for de fleste afleveringer.

Vi har modtaget tre landbrugserindringer, hvoraf den ene er taget med i 10. udgave af arkivets årsskrifter, hvor vi også har bragt et foredragsemne fra et af arkivets møder. Det omhandlede museet Sønderskovs fortid og blev kaldt "Mennesker på Sønderskov."

Udover et par velbesøgte møder afholdt arkivet sin årlige bustur, der i 1993 gik til Rømø og Sild, hvor vi så på naturens og et par kirkers opræg.

Esbjerg kommune

Esbjerg Byhistoriske Arkiv

Torvegade 47, Postboks 522, 6701 Esbjerg.

Tlf.: 75 18 18 55. Telefax: 75 18 09 40.

Åbningstid: Mandag-fredag kl. 10-16, torsdag tillige kl. 16-18.

Leder: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

Som det har været tilfældet siden Byhistorisk Arkiv flyttede til nye og større lokaler i 1989, har vi i årets løb mærket en stadig stigende interesse for arkivet og dets aktiviteter.

Ud over den aktivitet der hersker i arkivets daglige åbnings-tid, har vi registreret, at vi får mange nye brugere på arkivet bl.a. på grund af vore bogudgivelser, åbne diasforedrag og byvandring. Også vort samarbejde med Esbjerg kommunes skolekonsulenter og gymnasie- og HF-lærere i historie om lokalhistorie har givet sig udslag i stigende interesse fra skole- og gymnasieelever m.v..

I 1993 har i alt 2.080 personer skrevet sig i gæstebogen. Det reelle besøgstal er imidlertid langt større, bl.a. fordi nye brugere ikke "kender" systemet med gæstebogen, og fordi gruppebesøgende som oftest ikke skrives i bogen. I løbet af året har arkivet haft ca. 50 sådanne gruppebesøg i arkivet eller bestilte foredrag, med i alt ca. 2.000 deltagere. Derudover har Byhistorisk Arkiv i samarbejde med Folkeuniversitetet arrangeret fyraftensforedrag og - som noget nyt - søndagsmatinéer. Begge arrangementstyper har været tilfredsstillende besøgt.

Med hensyn til antallet af afleveringer har der i 1993 været en mærkbar fremgang, idet vi har modtaget 339 afleveringer mod 234 året før. Imidlertid var afleveringerne i 1993 hovedsageligt småafleveringer fra privatpersoner, og vi har kun modtaget få større afleveringer, bl.a. fra Indkøbsforeningen "Doggerbank" (supplementsaflevering), Rørkjærkoret, Dansk Beklædnings- og Tekstilarbejderforbunds Esbjerg afdeling og Esbjerg Firmaidræt. Endvidere har vi modtaget en del billeder fra Tjæreborg og omegn. Billederne er indlånt fra privatpersoner via arrangementer på Tjæreborg Ældrecenter.

Byhistorisk Arkiv har i årets løb skriftligt besvaret 125 større og mindre forespørgsler, og fra det statslige arkivvæsen har vi i 1993 haft 54 hjemlånsekspeditioner med i alt 180 hjemlånte enheder. I 1993 har arkivet endvidere registreret 176 udlån med i alt 980 udlånte enheder, idet der i begrænset omfang udlånes materiale - hovedsageligt billeder - til godkendte institutioner og professionelle reproduktionsanstalter.

Tidligere års bogudgivelser blev i 1993 fulgt op med bogen "Fiskeriet set fra dæk og kaj", som blev præsenteret ved et arrangement på Byhistorisk Arkiv den 3. december 1993. Bogen

er skrevet på baggrund af Johannes Bredmose Simonsens erindringer, fra han som 16-årig i 1943 kom med en fiskekutter som kokkedreng. Senere gik han i land og ernærede sig som fiskehandler og fulgte dermed fiskeriet fra kajkanten.

Johannes Bredmose Simonsen fulgte - i lighed med Dorte Petersen, som i 1992 udgav bogen "Thue og hans tid" - et Folkeuniversitetskursus i erindringsskrivning under ledelse af arkivar Morten Mortensen. I det hele taget er interessen for erindringsskrivning tiltagende, og Byhistorisk Arkiv har p.t. flere erindringsmanuskripter liggende klar til redigering og eventuel udgivelse.

I lighed med tidligere år har arkivets personale m.fl. undervist i eftermiddags- og aftenkurser og studiekredse, arrangeret i samarbejde med Folkeuniversitetet og FOF. Arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen underviste i foråret i Min egen historie - et skrive- og fortælleværksted, i Lokalhistorisk Værksted samt i Danmarks historie efter 1850. Arkivleder Olga Pedersen, Glejbjerg, underviste i foråret i Gotisk skriftlæsning og kildekendskab samt i Slægtsforskning og læsning af gotisk skrift. I efterårssæsonen underviste Jørgen Dieckmann Rasmussen i

Der udvælges billeder på Byhistorisk Arkivs læsesal til bogen "Fiskeriet set fra dæk og kaj". Fra venstre bogtrykker Børge Nielsen, arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen og bogens forfatter Johs. Bredmose Simonsen. (Foto i Eshjerg Byhistoriske Arkiv).

Værksted for lokal- og personalhistorie, i Min egen historie - et skrive- og fortælleværksted samt i Danmarks historie 1925-1950. Olga Pedersen underviste i Gotisk skriftlæsning i efteråret 1993. Endvidere var der tilrettelagt to kurser om besættelsestidens historie ved Claus Jensen, leder af Historisk Samling fra Besættelsestiden.

Arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen deltog i juni måned i en studietur til hollandske arkiver. Turen var arrangeret af Arkivernes Faglige Studierejser. Endvidere har flere af arkivets medarbejdere deltaget i Esbjerg Kommunes interne kurser samt i kurser arrangeret af Ribe Amts Lokalarkiver. Fotograf Brian Kristensen deltog i Sammenslutningen af Lokalarkivers årsmøde og faglige kurser.

Arkivar Morten Mortensen søgte - og fik - ansættelse som arkivleder i Herlev Lokalarkiv, og han fratrådte sin stilling i Esbjerg den 31. august 1993. På grund af opsparet afspadsering og ferie var hans sidste arbejdsdag 5. august, og fra denne dato og indtil den 1. november, hvor der kunne tiltræde en ny arkivar, var stillingen vakant. Dette betød bl.a., at vi måtte sige nej til en del diasforedrag m.v.

Den 1. november 1994 tiltrådte cand.mag Else-Marie Poulsen den ledige stilling som arkivar. Else-Marie Poulsen kommer fra en lignende stilling på Lokalhistorisk Arkiv i Middelfart. Historisk Samling fra Besættelsestiden, som har lokalefællesskab med Byhistorisk Arkiv, fik efter fhv. rektor Palle Schmidts død normeret en lederstilling til besættelse i 1993, og den 1. april 1993 tiltrådte cand.mag. Claus Jensen stillingen.

Et antal løst ansatte har i årets løb været ansat under forskellige ordninger, ligesom arkivet også i 1993 har haft to personer ansat i beskyttede stillinger med dertil hørende ekstratimer for to deltidsansatte faste medarbejdere.

Vester Nebel Sognearkiv

Vester Nebel Skole, 6715 Esbjerg N.

Åbningstid: Onsdag kl. 9-11 og efter aftale.

Leder: Morten Harborg, Landsbytoften 7, Vester Nebel, 6715 Esbjerg N.

Tlf.: 75 16 90 89.

Året 1993 er forløbet roligt, uden væsentlige afleveringer. Den gamle sognefilm fra 1957 er blevet overført og optaget på video i to eksemplarer, hvoraf det ene er blevet overdraget arkivet til opbevaring og eventuelt udlån.

Samlingen af udklip fra forskellige aviser vedrørende personer og sager fra sognet er fortsat også i år. De opbevares i arkivet.

Fanø kommune

Sognearkivet i Nordby

Niels Engersvej 5, Nordby, 6720 Fanø. Tlf.: 75 16 62 60.

Åbningstid: Tirsdag kl. 10-12, onsdag kl. 19-21 samt efter aftale med lederen.

Leder: Anne Jensen, Kikkebjergvej 18, Nordby, 6720 Fanø. Tlf.: 75 16 32 28.

Nordby-arkivet har i 1993 haft 269 besøgende, der især har beskæftiget sig med deres slægt. Der har været 75 større og mindre afleveringer. Desuden er der besvaret et ikke optalt antal breve og telefonforspørgsler (arkivet har fået telefon).

Arkivet har blandt andet assisteret med at finde oplysninger, der kunne hjælpe en jødisk familie i Tyskland til at finde tre familiemedlemmer, som man troede var forsvundet under 2. verdenskrig.

Der er ført korrespondance med en fransk forsker, der prøver at finde ud af, hvor mange og hvorfor et større antal (sejl-)skibe er brudt i brand omkring Cap Horn (Ildlandet = Tierra del Fuego). Det kunne måske blive spændende.

Vi har også korresponderet med en englænder angående danske krigsfanger i England under krigen 1807-1814. Det viser sig, at de danske officerer fra flåden var fanger "på æresord", d.v.s. at de kunne færdes frit.

Vi har modtaget en enkelt større aflevering med dels en levnedsskildring, dels en serie meget velordnede fotoalbum, fra en kaptajn under 2. verdenskrig. I øvrigt er afleveringerne meget alsidige.

Endelig har arkivet en aften haft åbent for FOF og vist, hvilke muligheder arkivet rummer, specielt med henblik på slægtsforskning.

Arkivet har igen i år modtaget tilskud fra Fanø kommune samt Skads med flere herreders brandkasse, hvorfor arkivet takker.

Sønderho-arkivet

Sognegården, Landevejen 41, Sønderho, 6720 Fanø.

Åbningstid: Mandag kl. 19-21 samt efter aftale med lederen.

Leder: Jørgen Lind, Møllegården, Sønderho, 6720 Fanø.

Tlf.: 75 16 41 14.

Sønderho-arkivet har med 1993 gennemlevet sit 11. år. Arkivet havde en spæd start i december 1992 i det gamle sognerådskale, som dengang også rummede Fanø Kunstsamling og Fonden Gamle Sønderho's dragter og -systue. Med kun få fyldte arkivæsker, en god portion tålmodighed og lidt samarbejdsvilje gik det dog. Da kunstsamlingen senere blev flyttet til "kulturhuset" i Nordby, gav det plads til de voksende samlinger. Og da dragterne nogle år senere blev flyttet til Sønderho Skole - ja, så kunne vi selv disponere over det 20 m² store lokale.

Men rammerne udfyldes mere og mere. Mængden af afleveringerne til arkivet er temmelig konstant år for år, og på et givet tidspunkt vil rammerne være helt udfyldte.

Sønderho-arkivet har i 1993 modtaget ca. 40 afleveringer. Størst er uden sammenligning arkivalierne fra syv af A.M. Knudsens sejskabsrederier - mindst er et enkelt visitkort. Og mellem disse kan nævnes diverse slægtspapirer, avisudklip, kontrabøger, ældre lydoptagelser (interviews), testamenter, skøder, købekontrakter, eksamensbeviser, breve - officielle såvel som private - gamle undervisningsplaner fra Sønderho Skole, en ældre gæstebog fra Sønderho Kro, m.v.. Ældst er "Reglementer og Vedtægter" fra 1742, "Aftaler om Skel" fra

1777 og "Aftaler om Jagt" fra 1799 - alle i originale papirer. Yngst er diverse husomdelt propaganda fra kommunalvalget i november 1993.

Arkivet medvirkede ved en museumsdag i september ved at fremvise nogle gamle 16 mm film i Sønderho Forsamlingshus. Også nogle gamle billeder er blevet fremvist ved forskellige lejligheder. Desuden har arkivet været behjælpelig med oplysninger og/eller fotografier til forskellige bogudgivelser, og endelig udlånte arkivet forskellige arkivalier til Fanø Kunstmuseum til en lille udstilling om husets tidligere virke.

Næsten hver åbningsdag - hver mandag aften - har Sønderho-arkivet besøgende, der søger oplysninger om huse, familier, og lignende. Desuden er der besvaret både skriftlige og telefoniske henvendelser - dog i et forholdsvist beskedent omfang.

Sønderho-arkivets "personale" vil gerne takke alle, der kommer med afleveringer, kommer på besøg eller på anden måde støtter og viser arkivet interesse.

Grindsted kommune

Lokalhistorisk Arkiv, Grindsted Bibliotek

Tinghusgade 16, 7200 Grindsted. Tlf.: 75 32 09 00.

Åbningstid: Læsestuen: Mandag, onsdag og torsdag kl. 14.00-19.30, tirsdag kl. 10.00-19.30, fredag kl. 10-17 og lørdag kl. 9-12 (bibliotekets åbningstid). Arkivet: Mandag-fredag kl. 14-17 eller efter nærmere aftale med lederen.

Leder: Overbibliotekar Søren Peder Nielsen. Tlf.: 75 32 42 78. 1993 har været præget af en støt og rolig udvikling. Der føres ikke nogen besøgsstatistik, men det almindelige indtryk er, at besøgstallet er stigende. Arkivet er meget besøgt af folk fra hele landet, der især benytter den ret omfattende samling af kirkebogskopier fra omegnen; en del besøgende finder forholdene her bedre end i landsarkivet.

Det frivillige arbejde med sognets gårdhistorie skrider godt fremad. Ved årets slutning kunne en del af vestersognet (Urup, m.v.) "udgives" i fotokopi. I 1994 arbejdes videre med Nollund.

Arkivet modtog i 1993 en meget stor aflevering fra et dødsbo, der blandt andet omfattede den lokale Rotary-klubs arkiv, et vigtigt kildemateriale i forbindelse med erhvervshistorien.

Hejnsvig Lokalhistoriske Arkiv

Hejnsvig Skole, Bakkevej 9, 7250 Hejnsvig.

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 14-16 og 3. onsdag hver måned kl. 18-20.

Leder: Hans Jensen, Højene 1, 7250 Hejnsvig.

Tlf.: 75 33 58 57.

Hejnsvig Sognearkiv har i 1993 modtaget 9 afleveringer med ca. 64 arkivnumre. I indleveringerne er der blandt andet flere årgange af hundeprotokoller, sygekassemedlemsbøger, tyende-protokoller og aftægtskontrakter.

Arkivet arrangerede en besøgsaften, hvor der var besøg af ca. 30 interesserede, og der har været udstilling af billedmateriale på 2 m² i ca. 1 måned i ekspeditionslokalerne i Sparekassen.

Med hensyn til indkomstjournalisering, registrering og søgesystemer må vi indrømme, at åjourføringen, som vi gerne vil have den, ikke har været i orden. Det håber vi på at få rettet i 1994, med bistand fra en SLA-konsulent og nogle af de lokale interesserede.

Helle kommune

Agerbæk Lokalhistoriske Arkiv

"Sognelunden", Fåborgvej 151, 6753 Agerbæk.

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 13.30-15.30, eller efter aftale med lederne.

Ledere: Hans Nielsen, Skovgårdsvej 23, 6753 Agerbæk, tlf.: 75 19 60 98 og Knud Ernst Madsen, Jernbanegade 10, 6753 Agerbæk, tlf.: 75 19 60 75.

1. januar 1994 blev der ansat to arkivledere, Hans Nielsen og Knud Ernst Madsen, som man kan rette henvendelse til i stedet for som tidligere til formanden Jens Schultz.

Aktiviteterne på arkivet i 1993 har for størstedelens vedkommende bestået i at varetage en del billeder fra dødsboer, som skal registreres og indsættes i samlingen.

Der er blevet lavet lysbilleder af billedsamlingen af Agerbæks gårde og huse, og de bliver ved forskellige lejligheder vist frem på "Sognelunden", hvor der som oftest er et fint fremmøde og en god interesse, også i form af hjælp med at identificere ukendte billeder.

Årets udflugt gik til Sønderkov, hvor der var rundvisning og foredrag.

Fåborg Lokalhistoriske Arkiv

Fåborgvej 38, Fåborg, 6818 Årre.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Ane Marie Nielsen, Fåborgvej 18, Fåborg, 6818 Årre. Tlf.: 75 19 50 59.

Arkivet har i år modtaget nogle få afleveringer, deriblandt enkelte attester og billeder. Blandt afleveringerne var en livsskiltring, der strakte sig fra 1913 til 1985, og som var en velfortalt historie om livet fra barndommen og frem til i dag.

Arkivet får mange henvendelser, især fra slægtsforskere, og desuden har arkivet været behjælpelige i forbindelse med brugsforeningens 75 års jubilæum.

I 1993 var der i februar et foredrag ved Pastor Eva Søe: "Om at være præst på landet."

Årets udflugt gik til Grindsted Museum, hvor vi så en udstilling om jøderne under anden verdenskrig. Efter rundvisningen gik turen til gården Karensminde, hvor der blev fortalt om gårdens bevaring for eftertiden.

I november havde arkivet en udstilling af konfirmandbilleder fra Fåborg, Årre og Agerbæk fra 1914 til 1950, der stammer fra Pastor Schmidts samling, og i forbindelse med denne viste arkivlederen lysbilleder fra egnen.

Grimstrup Lokalhistoriske Arkiv

Grimstrup Bibliotek, Grimstrup, 6818 Årre.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Dagmar Lyndgaard, Trehøjevej 16, 6818 Årre.

Tlf.: 75 19 21 85.

Arkivet har i 1993 modtaget 9 afleveringer og en mængde billeder. Vi har i årets løb haft besøg af skoleelever, der søgte oplysninger om Grimstrup, og af personer, der spurgte om kirken. En har søgt oplysning om fattigvæsenet og andre om Grimstrup Sogn. Der har været flere telefoniske forespørgsler om slægtsforskning og om andre emner, og de er blevet besvaret bedst muligt.

Vi har i 1993 fået os indrettet i et nyt lokale, men det er desværre ikke større end det gamle.

Ved vor generalforsamling fortalte forhenhværende sognepræst A.M. Futtrup, Jerne, om begravelsesskikke i ældre tid. Til dette foredrag var der en god tilslutning, og det var der også til en aften med Dorte Petersen, Esbjerg, hvor Dorte fortalte ud fra sin bog om broderen Thue.

Alle valg på generalforsamlingen var genvalg, men Leo Nissen er afgået som formand, og Jakob Bruun, Roushøj, er trådt til i stedet.

Næsbjerg Sognehistoriske Arkiv

(ovenpå biblioteket) Hovedgaden 49, Næsbjerg, 6800 Varde.

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 18.30-19.30 eller efter aftale med lederen.

Leder: Gunnar Pedersen, Villavej 11, Næsbjerg, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 72 39.

Næsbjerg Lokalhistoriske Arkiv har i året 1993 ført en omflakkende tilværelse, da vi måtte rydde vores tidligere lokale for at give plads til en nyoprettet børnehave. Nu har vi fået et lille lokale på Næsbjerg Skole, hvor vi så foreløbig kan hygge os.

Vi har i årets løb ikke haft så mange besøg, da vi jo har liggeet stille i otte måneder, men vi har nu åbent igen som nævnt ovenfor.

Vi har i årets løb måttet sige farvel til Niels Jørgen Poulsen som arkivleder. Han vil blive savnet, da han har gjort et stort arbejde for arkivet, men han ønskede ikke selv at fortsætte længere.

Vi har haft otte afleveringer i årets løb, blandt andet lejlighedssange og bøger fra den gamle sognefoged i Skovager.

Vi har afholdt et årsmøde og en udflugt sammen med Nordenskov - udflugten gik til Amtsgården i Ribe. Vi har altid god tilslutning til vore møder og udflugter.

Vester Starup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Helle Plejehjem, Vinkelvej 2, Tofterup, 7200 Grindsted.

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14-16.

Henvendelse til: Gunnar Kristensen, Tofterup Markvej 1, Starup, 7200 Grindsted. Tlf.: 75 33 70 80.

Beretning for 1993 er ikke udfærdiget.

Øse Sognearkiv

Stationsvej 3, Nordenskov, 6800 Varde.

Åbningstid: 1. og 3. mandag hver måned kl. 14-16, og efter aftale med lederen.

Leder: Johannes Madsen, Solsortevej 8, Nordenskov, 6800 Varde.

Tlf.: 75 29 81 59.

1993 har været et travlt år. Der er indgået gårdhistorisk materiale fra 4 gårde, protokoller fra 4 foreninger, og der har været en stor aflevering af jordfordelingssager fra 1972. Desuden fik arkivet et momsregnskab fra 1960 til 1992 fra den sidste udkræmmer, Ole Pedersen, Nordenskov. Endvidere er der indgået en hel del materiale fra Øse Andelskasse i anledning af kassens 75 års jubilæum, deriblandt et jubilæumsskrift. Fra et dødsbo har arkivet blandt andet modtaget en stor samling rationeringsmærker fra besættelsestiden og tiden derefter. Der er også afleveret 25 stk. "Medlemsblad for Øse Ungdomsforening", håndskrevet, fra årene 1919 til 1924.

Af særlige afleveringer kan nævnes en blyplade fra taget på Øse kirke med den indstøbte indskrift: "H.N. Nielsen 1878," en vandrepokal fra ringriderforeningen, bogen om gårde i Ribe Amt, et billede fra rejsegildet ved opførelsen af Karlsgårdeværket, samt en fane fra Borger- og Håndværkerforeningen.

Arkivlederen har været ude med fotoapparatet. Det blev til 240 fotos af gårde og huse, der er indgået i samlingen. Næsten samtlige gårde og huse i sognet er nu fotograferet. Desuden indsamles der udklip fra aviser og ugeblade angående sognet. Over 500 enkeltdele er tilgået arkivet.

85 personer, heraf 46 skoleelever fra Nordenskov og Næsbjerg skoler har i 6 hold aflagt besøg og haft hver sin opgave. De fleste besøg har været efter aftale og uden for åbningstiden. En del har telefonisk eller pr. brev henvendt sig for at få oplysninger om slægt og gårde.

Foreningen har afholdt det sædvanlige årsmøde, hvor Flemming Just var foredragsholder og fortalte om, hvordan udviklingen kom i gang i Vestjylland. Endvidere har vi haft en aftenstur til Amtsgården i Ribe. Disse arrangementer har vi lavet sammen med foreningen i Næsbjerg.

Lokalhistorisk Arkiv for Årre Sogn

Årre Skole, Skolegade 25, 6818 Årre.

Åbningstid: Efter aftale med formanden.

Formand: Karl Bertelsen, Hovvej 3, Jyllerup, 6818 Årre. Tlf.: 75 19 21 54.

Der har været få afleveringer i 1993, men derimod synes interessen for slægtsforskning at være stigende - arkivet har kunnet hjælpe flere. I foråret måtte vi flytte ud af vort hidtidige lokale, og fik anvist et andet på skolen, men det har taget lang tid at få os indrettet, og vi er knap færdige med at få arkivalierne på plads.

Ved årsmødet viste Lene Feveile, Ribe, lysbilleder fra vikingetidens markedsplads, og fortalte meget interessant om udviklingen op til middelalderens Ribe.

Holsted kommune

Aastrup Sognearkiv

Borgergade 121, 6752 Glejbjerg. Tlf.: 75 19 85 69.

Åbningstid: 1. og 3. torsdag hver måned kl. 15-19 samt efter aftale med lederen.

Leder: Olga Pedersen, Boldingvej 16, 6752 Glejbjerg. Tlf.: 75 19 82 80.

Arkivet er i det forløbne år blevet installeret i det indkøbte hus, Borgergade 121. Vi holdt i januar måned en reception for at fremvise resultatet af vore anstrengelser, og det var en stor glæde for os, at en lang række interesserede fandt vej til arkivet i den forbindelse.

Derefter kom arkivet atter ind i en rolig gænge. De faste åbningsdage har trukket ca. 150 brugere til arkivet, plus deltagere i reception og andre arrangementer. Vi har haft besøg af en lang række kolleger fra andre arkiver, hvis bestyrelser har ønsket at se vort arkiv i egne lokaler og høre om, hvordan vi har nået resultatet.

I foråret holdt vi en "Åben arkivdag" i RAL's regi, og også denne dag var velbesøgt. I efteråret var der arrangeret fire eftermiddage under titlen "Fortæl din egen historie." Derudover har arkivlederen afholdt kurser i slægtsforskning og gotisk skriftlæsning flere steder i amtet.

Der er afleveret 54 forskellige samlinger til os i årets løb. Vi er taknemlige for at blive husket af så mange, men det er dog vort håb, at flere foreninger og forretninger vil tænke på os fremover. Det er ulige lettere at indsamle foreningernes vedtægter, regnskaber og publikationer nu, end når de er 100 år gamle. Vi finder også, at forretningshistorie er en vigtig del af arkivets arbejde, for hvem skal ellers fortælle vore efterkommere om de forretninger og virksomheder, der har eksisteret? Her er det vigtigt at understrege, at ikke alle arkivets samlinger er tilgængelige for offentligheden, idet vi overholder de samme regler som landsarkiverne.

Lokalhistorisk Arkiv for Holsted Kommune

Vestergade 17, 6670 Holsted. Tlf.: 75 39 20 10.

Åbningstid: Onsdag kl. 14-18, i perioden 1. oktober - 1. april tillige tirsdag kl. 19-21.

Leder: Chr. Carstensen. Tlf.: 75 39 22 59.

Det forgangne år, 1993, har været det, man kalder et normalt år med hensyn til afleveringer: omkring 100, hvorimod antallet af besøgende og besvarelser ligger på samme niveau, måske lidt højere end i 1992, hvilket vil sige omkring 500. Dertil kommer 12 arrangementer, hvoraf 2 var for flygtninge fra det tidligere Jugoslavien. Man har forsøgt at give dem et indblik i egnens historie og geografi, og ved disse arrangementer har der været ca. 400 deltagere. Desuden har arkivlederen medvirket i en studiekreds, "Kend din kommune", der strakte sig over 5 aftener.

Alt i alt har der været nok at se til, men alligevel har der været mulighed for at udvikle nogle hjælpemidler, hvilket har været et længe næret ønske, f.eks påbegyndelse af en registre-

ring af indholdet af lydavisen, som startede i 1982. Arkivet har i alle disse år fået manuskriptet leveret, men ikke haft ressourcer til at udarbejde et register over materialets indhold. Ved årsskiftet var man halvt igennem dette projekt. Desuden er der udarbejdet et register til filmene over skøde- og panteprotokollerne, så man hurtigt kan finde de relevante ejendomme. I visse tilfælde findes der et register over indholdet, men det står som regel midt inde på rullen. Nu har vi et separat register, således at man ikke behøver at rulle frem og tilbage, skifte film, og ikke vide hvor man er. Et godt hjælpemiddel. Ligeledes har man fået anskaffet en ekstra kopi af kirkebøgerne (mikrofiche), således at to personer samtidig kan arbejde med den samme bog. Kopierne dækker ganske vist ikke hele perioden fra 1710, men de år, der er mest brugt.

I forbindelse med de påbegyndte motorvejsarbejder startede man i 1992 på en fotografering af samtlige gårde og huse, der ville blive berørt af dette anlægsarbejde. Der er lavet en s/h og en farvedias-optagelse. Dette arbejde vil nu blive udvidet til samtlige ejendomme på landet og forhåbentlig også til byområderne. Da det er et økonomisk spørgsmål, hvor meget vi årligt kan afse til projektet, har vi søgt sponsorstøtte ved borgerforeningerne, således at projektet kan gennemføres hurtigere.

Af afleveringer, der kan interessere en større kreds, skal nævnes arkivalier fra Malt herreds Brandkasse, som blev stiftet på Holsted kro den 5. marts 1844. Brandkassen dækkede ikke alene Malt herred, men havde også mange forsikringer i de tilgrænsende sogne.

Ifølge traditionen udgiver arkivet hvert andet år i samarbejde med sognearkivet i Aastrup en billedbog. Også i 1993 udkom en bog, der omhandlede emnet "Offentlig service." Bogen er den 6. i rækken. Foreløbig er der planlagt endnu en udgivelse, som skal komme i 1995.

Den største nyskabelse i 1993 var indførelse af EDB-registrering. Fra Brandkassens fonden SydVest og Rotaryklubben modtog vi ialt 53.500 kr., der satte os i stand til at anskaffe et EDB-anlæg og det nødvendige program. Der blev af principielle grunde ikke søgt kommunal støtte til dette formål. Efter installationen startede man på at registrere alle nye afleveringer, hvorimod overførsel af de første 20 års afleveringer må komme efterhånden.

Arkivet har desuden modtaget en kapital på 10.000 kr., der ikke må indgå i den daglige drift, men skal anvendes til et fremtidigt projekt, der skal omhandle håndværksfag.

Ribe kommune

Farup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Kolint 11, 6760 Ribe.

Åbningstid: Efter aftale med lederne.

Ledere: Agnete og Hans Toft, Hillerup Engevej 5, 6760 Ribe. Tlf.: 75 43 12 70.

I 1993 blev der på arkivet modtaget blandt andet fotografier og en regnskabsprotokol fra et stykke fællesjord, som en forhen-

værende lærer bestyrede. Der har været en del forespørgsler vedrørende slægtsforskning, deriblandt en familie ved navn Hillerup-Jensen fra København, der fik fastslået et tilhørsforhold til egnen.

Arkivet har forsøgt i samarbejde med andre foreninger at overtage en lærerbolig, ejet af kommunen, hvor arkivet kunne få stillet et rum til rådighed, men det lykkedes desværre ikke.

Hviding Sognearkiv

Råhedevej 6, 6760 Ribe.

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 15-17 eller efter aftale.

Leder: Laurids Nygård Nielsen, Højvej 5, Gl. Hviding, 6760 Ribe.

Tlf.: 75 44 52 07.

Arkivet har i 1993 modtaget 14 afleveringer samt en stor samling gamle billeder, der nok bliver vanskelige at identificere. Desuden har vi haft tre henvendelser fra slægtsforskere.

Vores årsmøde samlede 35 deltagere. Vi hørte et spændende foredrag af Svend Troelsen, Vester Vedsted, om egnen her, og navnlig om den gamle herregård Høgsbrogård.

Vi har også deltaget i forsamlingshusets hobbyudstilling, hvor vi blev mødt med stor interesse.

Jernved Sognearkiv

Jernved Andelskasse, Gørdingvej 11, Jernvedlund, 6771 Gredstedbro.

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 19-20 eller efter aftale med lederen.

Leder: Kirsten Bjerrum Jensen, Puggårdsvej 69, Jernvedlund, 6771 Gredstedbro. Tlf.: 75 43 50 61.

Jernved Sognearkiv har haft et stille år i 1993. Dog er der registreret en del afleveringer, store og små. Slægtsforskere har henvendt sig, både skriftligt og personligt, blandt andet fra USA. Et ægtepar ønskede at få de oplysninger, de var i besiddelse af, korrigeret med oplysningerne fra kirkebøgerne. Mandens forfædre havde haft en gård i Gredsted.

Der har ikke været afholdt messer eller anden udstilling i sognet, hvor arkivet ellers plejer at være repræsenteret.

Ribe Lokalhistoriske Arkiv

Giørtzvej 3, 6760 Ribe. Tlf.: 75 42 17 00.

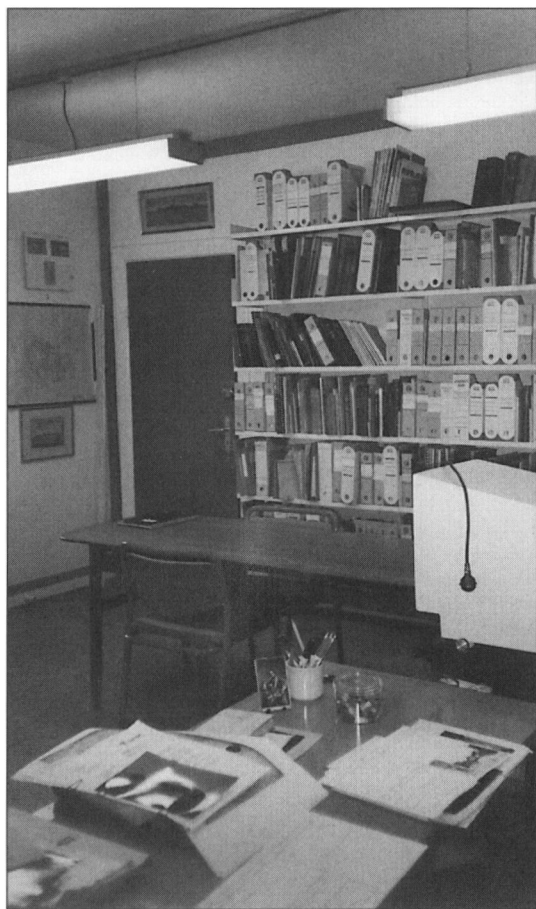
Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 12-15, fredag kl. 11-17.

Leder: Bibliotekar Susanne Benthien.

1993 har været et godt og spændende år for arkivet, idet vi tog initiativet til en fjernsynsudsendelse for Danmarks Radio-TV, der handlede om kærlighedshistorien mellem fotografen og journalisten Jacob A. Riis og hans hustru Elisabeth i forrige århundrede. TV-optagelserne fandt sted i april måned, og selve udsendelsen blev bragt i november. Det var et initiativ, som vi fik mange reaktioner på.

Vi havde 534 henvendelser i 1993, hvilket er lidt flere end året før. Vi modtog 71 afleveringer. Blandt andet materiale om "Ribe Mælkeri- og Højskole" og skolens forstander, Salling; en omfangsrig brevveksling mellem Blinkerg-familien, og erindringer skrevet af Ulrike Koch fra en ripensisk provstefamilie. Vi har udlånt 61 enheder.

På grund af arkivets knebne plads kan ikke alle arkivets brugere sidde og arbejde på arkivet, men må for det meste henvises til bibliotekets læsesal. Det er meget upraktisk og til stor gene for de besøgende. Pladsmangelen er også skyld i, at vi ikke kan afholde arrangementer og større udstillinger. Men vi får dog altid ros for de små, løbende udstillinger i bibliotekets udlån.

Et udsnit af Ribe Lokalhistoriske Arkivs lokaler.

Historisk Arkiv i Seem Sogn

Seem-Varming skole, Skallebæk, 6760 Ribe.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Søren Mulvad, Varming Vesterby 9, 6760 Ribe.

Tlf.: 75 44 11 77.

På grund af min bortrejse til Letland i første halvdel af 1993 har arkivet delvis været lagt i mølpose i 1993.

Der er indkommet én aflevering - til gengæld interessant, idet det er en tegning af Seem Kirke med våbenhus. Våbenhuset blev nedbrudt omkring århundredskiftet. Der er besvaret 4 henvendelser fra genealoger.

Spandet Sognearkiv

Spandet Skole, Arnumvej 9, Spandet, 6760 Ribe.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Dinne Christiansen, Spandet Kirkevej 14, Spandet, 6760 Ribe.

Tlf.: 74 86 72 43.

Arkivet har i 1993 modtaget 19 afleveringer, hvoraf en var papirer fra overtagelse af en gård, fra nybygning på grund af brand til salg af gården.

Gåturen "Kend dit sogn" var i år en tur gennem byen, forbi lergravene, og der blev sluttet af med kaffe på skolen, hvor der blev fortalt om teglværket. Der var 54 deltagere.

Der har været lavet to udstillinger i 1993. Den ene var i forbindelse med den fælles afslutning på kurserne, og den anden var i Mødestedet. Begge udstillinger var godt besøgt.

Vi forsøger løbende at registrere det indkomne materiale.

Lokalhistorisk Arkiv for Vester Vedsted Sogn

Vester Vedsted Skole, Vester Vedsted Byvej 55, Vester Vedsted, 6760 Ribe.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Tage Rosenstand, Engdraget 43, Øster Vedsted, 6760 Ribe.

Tlf.: 75 42 21 25.

Året har været præget af en stilfærdig og vedholdende registrering, alt sammen i fortsættelse af tidligere års arbejde.

Indkomstregistreringen er foreløbigt afsluttet. Arkivfondsregistreringen er næsten afsluttet, og det samme gør sig gældende for fotoregistreringen.

Der har været 6-7 afleveringer. Arkivet har haft stor glæde af Sv. Troelsens arkiver og viden, og det har derved været muligt at besvare en del henvendelser fra ind- og udland om slægtsoplysninger.

Desuden er søgesystemet til arkivet under opbygning.

Vilslev Sognearkiv

Kongeådal skole, Kongeådal 17, 6771 Gredstedbro.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Harry Thomsen, Sønderbyvej 15, Vilslev, 6771 Gredstedbro.

Tlf.: 75 43 12 59. Post sendes til lederen.

Året har været forholdsvis roligt. I alt har der været 35 besøgende. Arkivet har medvirket til en udstilling på skolen i anledning af dennes 50 års jubilæum. Der har i det forløbne år været 13 afleveringer, heriblandt 2 foreningsarkiver, nemlig Vilslev Ringriderforening og Jedsted Vandværk fra dets etablering i 1937.

Fra Kjærgårds skifteprotokol har vi kopier af skifterne fra 1732 til 1812, og fra skøde- og panteprotokollen skøder fra 1790 til 1812 til brug for gårdhistorien.

Varde kommune

Alslev Sognearkiv

Thueslund, Alslev, 6800 Varde.

Åbningstid: Mandag kl. 19.30-21.30.

Leder: Agnes Jensen, Korshøjvej 9, Alslev, 6800 Varde.

Tlf.: 75 26 90 97.

Arkivet har i 1993 haft 40 besøgende, og har modtaget 24 afleveringer. Blandt afleveringerne var der matrikeltkort over hele sognet i stort format.

Billum Lokalhistoriske Arkiv

Billum Skole, Kildegårdsvej 18, 6852 Billum.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Gunhild Jeppesen, Kirkebyvej 17, 6852 Billum.

Tlf.: 75 25 82 41.

Arkivet har i årets løb modtaget 10 afleveringer. Vi er i gang med at registrere vort store billedmateriale, en proces, der tager megen tid.

Der har været en række besøg og mange henvendelser fra folk, der søger deres slægt m.m. i Billum og omliggende sogne. Vi har stor glæde af mikrokortene med kirkebøgerne, også dem, der dækker omegnen.

Med Janderup arkiv som "ildsjæl" har vi deltaget i arrangementet omkring 125 året for Janderup Folkehøjskoles oprettelse. Det var et stort øjeblik, da den tidligere elev, 96-årige Mary Schultz fra Billum, afslørede mindestenen ved præstegården den 6. november 1993.

Horne Sognearkiv

Horne Skole, Stadionvej 6, Horne, 6800 Varde.

Åbningstid: 1. fredag hver måned kl. 13-15 samt efter aftale.

Leder: Anna Uhre Schmidt, Solvangen 12, Horne, 6800 Varde.

Tlf. 75 26 01 06.

Arkivet har kun modtaget enkelte afleveringer i året 1993. Vi har haft et pænt besøgstal og mange skriftlige og telefoniske henvendelser vedrørende gårde og slægtsforskning.

Vi har haft besøg af en skoleklasse (7. klassetrin), der gjorde brug af arkivet til en opgave. Spejderne har kigget ind, og vi har haft et åbent hus arrangement, hvor vi fik en god snak.

Vi har fået et erindringsskrift om Horne Sogn i tiden fra 1868 af Hans Th. Pedersen.

Janderup Lokalhistoriske Arkiv

Biblioteket, Vesterled 46, 6851 Janderup.

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 19-21, dog ikke i juli og august.

Leder: Viggo Mikkelsen, Hebovej 39, 6851 Janderup.

Tlf.: 75 25 80 92.

Kasserer og bogsalg: Henning Østergaard Jensen, Åkirkevej 40, 6851 Janderup. Tlf.: 75 25 80 50.

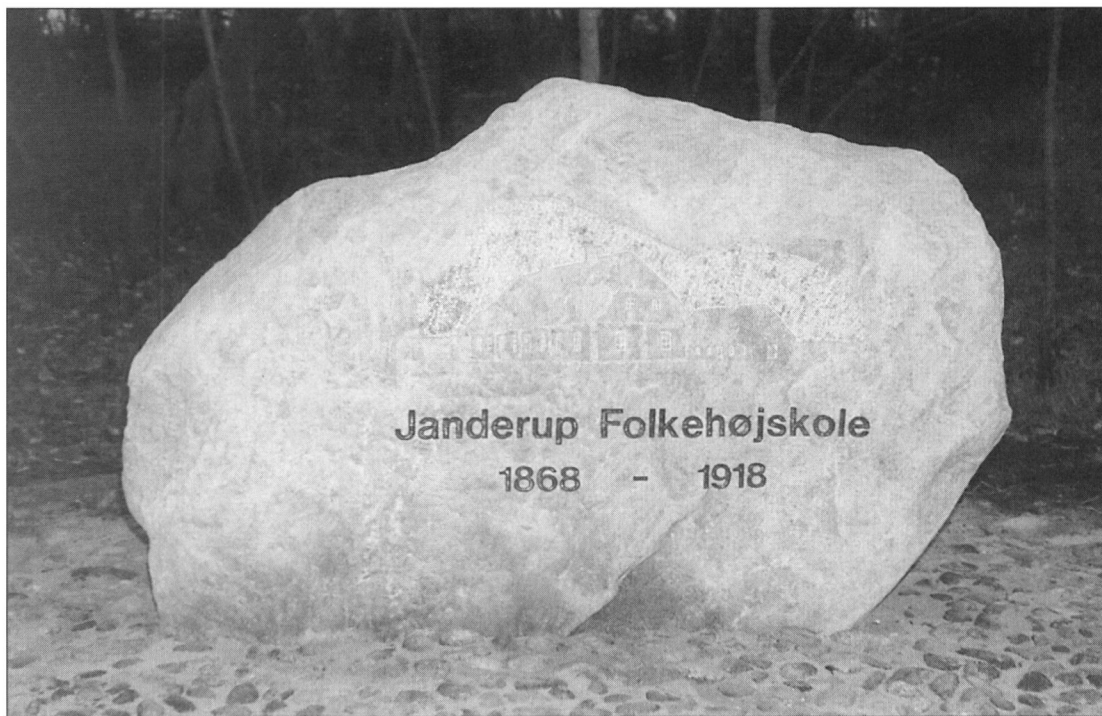
Arkivet har i årets løb modtaget 59 afleveringer, heraf et par af ret væsentligt omfang. Desuden har vi lånt eller fået en masse billeder, og der er affotograferet ca. 200 stk.

Vi har i årets løb mest beskæftiget os med at registrere foreningsbilleder og er i skrivende stund nået frem til nr. 739, men er dog langt fra færdige endnu.

Arkivet har deltaget i udstillingen "Folk og Kultur", der blev afholdt på Janderup Skole den 10.-18. juli 1993, med billeder fra Kærup før og nu og billeder fra landbrug og håndværk m.m. Der var også fremlagt avisudklip med lokale nyheder fra sognet igennem 30 år, og det var gæsterne meget interesserede i.

På arkivet har vi haft besøg af 26 personer, hvor det for de flestes vedkommende gjaldt higen og søgen efter deres rødder her i Janderup Sogn. En kvindelig studerende fra USA, der var knyttet til gymnasiet i Tarm, søgte oplysninger om oldemoderen og dennes familie, hvilket vi fandt frem til hende. Vi fandt også nogle fotografier af oldemoderen og hendes forældre. Desuden satte vi hende i forbindelse med familien her i Danmark.

Arkivet har sammen med Billum Arkiv og Janderup-Billum Menighedsråd ladet en mindesten rejse den 6. november 1993 ved Janderup Præstegård i anledning af 125 års dagen for Janderup Folkehøjskoles oprettelse. Stenen blev udført af billedhugger Niels Aage Schmidt og stenhugger Martin Billeschou,

Mindesten ved Janderup Præstegård, der blev rejst den 6. november 1993 i anledning af 125 års dagen for Janderup Folkehøjskoles oprettelse.

Varde. Afsøringen, hvor 86 personer var mødt frem, blev foretaget af tidligere elev på Janderup Folkehøjskole årgang 1916, Mary Schultz, født Madsen i Kjelst ved Billum. Festen fortsatte med kaffebord på Eventyrgården og foredrag ved lektor Verner Bruhn, Esbjerg, over emnet: "Højskoler i Ribe Amt", og ikke mindst højskolen her i Janderup. Der var efter foredraget forespørgsler til Mary Schultz om hendes ophold på skolen.

Arkivet er nu i gang med at få Janderup sognefilm, der blev optaget i årene 1972-76 af pedel ved Janderup Skole, Kjeld Hassing, renoveret og omredigeret, samt at få kommentarerne indtalt på ny.

Thorstrup Sognearkiv

Omsorgscenter Birgittegården, Falkevej, Sig, 6800 Varde. Åbningstid: Sidste tirsdag hver måned kl. 19.30-21.00 eller efter aftale med lederen.

Leder: Kjerstine Kristensen, Nedervej 16, Yderik, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 44 43.

1993 har stået i flytningens tegn, idet skolen, hvor vi tidligere har haft til huse, havde brug for lokalerne. Vi fik tildelt et nyt tilholdssted på Birgittegården - plejehjemmet i Sig. Vi har fået en lejlighed ovenpå, og der rykkede vi ind i april måned. I september indviede vi lokalerne, og 25-30 personer mødte op. Vi har på Birgittegården den store fordel, at vi må benytte deres gode mødelokaler, så vi kunne traktare gæsterne med kaffe, og samtidig kunne de se vores sognefilm fra 1970 på video.

Vi håber, at den nye placering giver et nyt publikum - nemlig folk, som kommer på Birgittegården, men som syntes, at adgangsforholdene til vore tidligere lokaler var lidt besværlige.

Vi har i 1993 haft en halv snes mindre afleveringer. Adskillige personer har hentet oplysninger af forskellig art i arkivet.

Varde Lokalhistoriske Arkiv

Rådhuset, Torvet 7 A, 6800 Varde. Tlf.: 75 22 37 74.

Åbningstid: Tirsdag kl. 9-12 samt efter aftale med lederen.

Leder: Thomas Villadsen. Tlf.: 75 22 35 25.

Foruden den almindelige travlhed har 1993 været et særdeles begivenhedsrigt år for arkivet. Begivenhederne indledtes med, at arkivet og arkivets 10 frivillige medarbejdere som tak for en stor lokalhistorisk indsats i Varde modtog "Varde Prisen" for 1992. Som et synligt bevis for æren fik alle af borgmester Betty Carstensen overrakt broncekopier af byens ældste segl fra midten af 1400-tallet.

"Varde Prisen" blev første gang uddelt i 1978 - dengang til vor landskendte lokalhistoriker H.K. Kristensen - så vi er naturligvis, selvom "arbejdet bærer nønnen i sig selv", som H.K. sagde dengang, både stolte over og glade for, at vort såkaldt stille arbejde også påskønnes af vore folkevalgte byrådsmedlemmer.

Den næste store og skelsættende begivenhed var installationen af vort nye, store EDB-anlæg, sponsoreret af en tidligere

Varde-dreng, ejendomsmægler Poul Erik Beck, København, også som en påskønnelse af vort lokalhistoriske arbejde.

Arkivprogrammet "Arkibas" blev indkøbt ved hjælp af et ekstraordinært tilskud fra kommunen, og et par vintermåneder blev af tre medarbejdere brugt på et EDB-kursus, så vi nu også har mulighed for at anvende anlægget i praksis.

Indledningsvis er samtlige folketællinger kørt ind, og vi er nu i gang med de daglige registreringer for 1993.

Som nævnt i 1992-beretningen var vi i gang med en omfattende renovering af vore arkivlokaler i kælderen. Arbejdet er nu tilendebragt, og vi er Varde Byråd en stor tak skyldig for de dejlige og velfungerende faciliteter, som arkivet nu råder over i det gamle rådhus.

Ikke mange arkiver nyder så stor bevågenhed fra deres folkevalgte, som vi gør her i Varde, hvilket da også smittede af ved en særdeles velbesøgt "åbningsreception" i oktober måned.

Arbejdet med slægtsforskningen udi gamle Varde-slægter er blevet fortsat af Anton Torngaard, som nu, efter sin nylig overståede 85 års fødselsdag, kan notere 11 nyttilkomne slægtstavler i 1993, således at han snart når op på 60 tavler over gamle Varde-slægter.

Slægtstavlerne findes nu til udlån gennem vort lokale bibliotek, men at de har interesse i større sammenhæng ses blandt andet af, at Statsbiblioteket i Århus, samt Frederiksberg Bibliotek, der har landets største genealogiske samling, også har anskaffet tavlerne.

Vi mærker tydeligt, at vore lærere er blevet mere lokalhistorisk interesserede. Grupper af "ældre" folkeskoleelever har besøgt os med henblik på opgaver fra blandt andet besættelsestiden. Er det "50 års jubilæet", der spørger? Men også lokale forhold omkring for eksempel Varde Stålværk har været på ønskeseddelen. Også vore gymnasieelever er begyndt at dukke op. For eksempel ønskedes "68'er-generationen" belyst. Vi har svaret på, at en øl kostede kr. 2,65!

Og således har året været præget af allehånde aktiviteter: aftenskolerne, AOF, LOF, FOF, Daghøjskolen flere gange, USA-besøg flere gange, og med interessante resultater, Rotary, o.m.a..

Vi mærker heldigvis en stadig stigende interesse for vort arbejde, men må desværre også til stadighed efterlyse folks bevågenhed over for gamle sagers bevarelse. Så en bedring i dette forhold vil være vort primære ønske for 1994.

Vejen kommune

Lokalhistorisk Arkiv for Vejen Kommune.

Østergade 2, 6600 Vejen. Tlf.: 75 36 35 99.

Åbningstid: Tirsdag-torsdag kl. 10-14, onsdag dog til kl. 17.

Leder: Else Mølgaard.

Lokalhistorisk Arkiv for Vejen Kommune havde i 1993 288 registrerede besøgende. Hertil kom flere hold elever fra folke- og handelsskole, som besøgte arkivet i studiejemed, og foruden en orientering om arkivet fik lejlighed til at løse forskellige op-

gaver ved hjælp af arkivets materiale. Arkivet har desuden haft flere studiebesøg udenfor den almindelige åbningstid. Blandt andet har Søren Frederiksen, Bække Aftenskole, benyttet arkivet til afholdelse af et kursus i gotisk skriftlæsning. Foruden de personlige henvendelser har arkivet besvaret en lang række skriftlige og telefoniske forespørgsler; arkivet har blandt andet bistået Niels Jørgen Poulsen, Nationalmuseet/Danmarks Kirker, ved at levere materiale vedrørende Askov og Vejen kirker til det kommende bind af "Danmarks kirker", hvor Malt, Folding, Vejen og Læborg kirker omtales.

I løbet af 1993 modtog arkivet i alt 50 afleveringer af meget forskelligt indhold. Som eksempler kan nævnes illegale blade fra besættelsestiden, elevfotos fra Askov Højskole og en serie protokoller fra Vejen og Omegns Husmandsforening 1930-1989. Arkivet har i årets løb afholdt en række diasforedrag om Vejen og Vejens historie. Nogle foredrag er afholdt på arkivet, andre rundt om i kommunen. I sommeren 1993 medvirkede arkivet endvidere ved etableringen af en udstilling i Vejen Hallen i anledning af hallens 40 års jubilæum.

Jette Hemmingsen fratrådte efter flere års virke på arkivet som konstitueret leder i februar 1994, hvorefter Else Mølgaard tiltrådte som ny leder den 1. marts 1994.

Ølgod kommune

Ansager Lokalhistoriske Arkiv

Områdecentret, Præstegårdsvej 5, 6823 Ansager.

Åbningstid: Onsdag kl. 14-16 eller efter aftale.

Leder: Ejvind C. Jensen, Kanalvej 4, 6823 Ansager.

Tlf.: 75 29 71 56.

Ansager Arkiv indviede torsdag den 22. april 1993 sine nye lokaler på Ansager Områdecenter. Borgmester Harry Hansen holdt indvielsestalen. Han sagde blandt andet, at en af hans første opgaver som borgmester var at indvie arkivet på Ansager Skole, hvortil det var flyttet fra kælderens på plejehjemmet. Nu igen ved slutningen af sin 2. periode som borgmester indviede han det nye arkiv her på områdecentret, men han håbede ikke, at han i sin 3. periode som borgmester skulle indvie et tredje arkiv i Ansager på grund af flytning.

Der har i 1993 været 211 besøgende, en fremgang fra 1992 på 75. Af afleveringer har der været ca. 26 indeholdende 36 arkivnumre. En meget interessant aflevering er fra dødsboet efter musiker Niels Vejlgård, idet arkivet har modtaget alt fra hans musikværelse, heraf ca. 800 nodesæt og indspillede kassettebånd, gamle film fra Ansager, skrivebord, telefon, o.s.v.. Alt er anbragt i et ledigt værelse på arkivet.

Til samtlige husejere i byen har vi i det forløbne år udsendt spørgeskemaer. Af de 400 skemaer har vi fået 168 tilbage i udfyldt stand. Ved at registrere dem på EDB håber vi at kunne sikre os en bedre oversigt over ejerforholdene vedrørende byejeendommene.

Skovlund Sognearkiv

"Vesterled", Borgergade 24, Skovlund, 6823 Ansager.

Åbningstid: Efter aftale med lederen.

Leder: Kaj Knudsen, Ansagervej 20, 6823 Ansager.

Tlf.: 75 29 20 70.

Såvel samarbejdet med sognets skole, som besøg af lokalbefolkningen på arkivet, har fremmet de udadvendte aktiviteter i 1993. Arbejdet med indsamling af arkivalier er stadig i god gænge, og navnlig øges foreningsarkivet med ret så mange bidrag.

To vandrestillinger har været ophængt på Vesterled efter først at have været udstillet på Ølgod Museum. Der er tale om beskårne udstillinger, idet kun plancherne udstilles uden opfølgning af ting, men der er alligevel stor interesse for at se dem.

Arkivet har i årets løb optaget samtlige ejendomme i landdistriktet på video. Optagelserne skal nu redigeres, og der skal indtales tekst. Formålet er alene at fastholde et tidsbillede af egnens bygninger, så eftertiden kan se, hvordan forholdene tog sig ud i 1993. Og samtidig at få fastholdt nogle historiske data i forbindelse med levende billeder.

Tistrup-Hodde Lokalhistoriske Arkiv

Tistruplund Områdecenter, Søndergade 38, 6862 Tistrup.

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 15-17.

Leder: Børge O. Andersen, Søparken 20, 6862 Tistrup.

Tlf.: 75 29 97 82.

Arkivet har haft lidt færre besøgende end foregående år, de fleste besøgende kommer udenfor den ordinære åbningstid, men efter aftale.

Vi har blandt andet haft besøg af elevgrupper fra skolen, og af en lærergruppe fra Esbjerg, der søgte oplysninger om, hvordan en stationsby af Tistrups størrelse fungerer.

Vi har i 1993 modtaget godt 30 afleveringer.

Vi har igen i år benyttet os af de gode muligheder, vi har for at lave planche- og billedudstillinger på "Tistruplund." Af billedudstillinger har vi haft en udstilling, der fortalte om Primo Plast fra virksomhedens start op til i dag. Vi sluttede året med en stor billedserie i anledning af, at Tistrup mejeri i 1993 kunne fejre 110 års jubilæum. Tistrup mejeri er ikke verdens første andelsmejeri, men det er verdens ældste andelsmejeri i drift, og beliggende på den grund, hvor mejeriet startede. Arkivet har desuden medvirket ved et par arrangementer i en LOF-foredragsrække på "Tistruplund", hvor lokale beboere fortalte om "Landsbyliv i krigs- og kriseår."

Ved åbent-hus-arrangementer på "Tistruplund" har vi også medvirket, blandt andet ved at lade en reduceret udgave af sognefilmen fra 1965 køre kontinuerligt på TV-skærmen. På initiativ fra sognearkivet fik vi i 1993 lavet en video "Gårde-Hodde-Tistrup. Et stykke af Vestjylland - Anno 1993." Videoen har en spilletid på 60 minutter, men der er optaget over 18 timers råfilm, som ligger registreret på arkivet. Filmen er lavet med bi-

stand fra Erik Andersens Videoproduktion i Brabrand, og med økonomisk støtte fra forskellige sponsorer. Der var premiere på filmen den 2. december, og den fik en meget fin omtale. Vi fik fremstillet 100 stk. kopier af videoen til salg, og de blev solgt i løbet af en uge; næste oplag på yderligere 100 stk. var udsolgt inden jul, så nu er 3. oplag på vej.

Vi har i forbindelse med filmen fået en sidegevinst. Inden optagelsen af filmen skulle begynde, udsendte vi godt 100 spørgeskemaer til forretninger, virksomheder, institutioner og foreninger for at få et så godt udgangspunkt som muligt for filmen, og de tilbagesendte skemaer med oplysninger ligger nu på arkivet.

Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv

Kulturhuset, Vestergade 5, 6870 Ølgod. Tlf.: 75 24 50 11, lok. 5. Åbningstid: Tirsdag kl. 14.30-17.

Leder: Nich. Riis, Bakkevej 17, 6870 Ølgod. Tlf.: 75 24 56 51. Arkivet har i 1993 modtaget 45 afleveringer, omfattende billeder, skøder og andre dokumenter af forskellig art.

Blandt det indkomne var et par skattelister. For år tilbage var det et hæfte, der den 1. april, og de følgende dage, blev gransket med stor interesse. Ikke så meget for at se hvad man selv var blevet ansat til i skat, men i højere grad for at se hvad naboen og andre bekendte skulle betale. Læsningen afstedkom mange diskussioner, gisninger og rysten på hovedet.

På arkivet har vi disse skattelister fra 1923-1960, men vi mangler følgende årgange: 1928, 1930 og 1945/46. Skulle nogen være i besiddelse af disse, vil arkivet gerne overtage dem.

Arkivet har i årets løb haft ca. 150 besøgende. Tak til alle, der i årets løb har afleveret materiale til os.

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes. The paper then moves on to discuss the challenges of conducting research in diverse cultural settings. It notes that researchers often face difficulties in establishing rapport with participants and in interpreting their responses. To address these challenges, the paper suggests several strategies, including the use of local researchers and the development of culturally appropriate research instruments. The final part of the paper discusses the importance of ethical considerations in cross-cultural research. It emphasizes the need for researchers to obtain informed consent from participants and to ensure that their research does not cause harm or exploitation. The paper concludes by noting that while cross-cultural research is a complex and challenging endeavor, it is also a highly rewarding one that can lead to a deeper understanding of human behavior and culture.

INDHOLD

Hans Skov:

Mette Kagekone – en tragisk skæbne fra Læborg sogn..... 155

Johanne Edelberg:

Tulles Ribe 161

A. M. Futtrup:

Begravelsesskikke i Ribe amt
Fra varsler til kirkegårdens port..... 179

Claus Jensen:

Fiskerne vil ikke sidde på skolebænken 205

Lene B. Frandsen:

Hornelund – guld og slagger 214

Ib Nielsen:

Oksbøllejren – Eventyrets land 221

Peter Pentz:

En Oldsamler – Christen Sørensen Billum 226

John T. Lauridsen:

Sømand langt fra Esbjerg 234

Hans Frandsen:

Militair og Feltlivet, således som jeg selv har levet
og erfaret det i Aarene 1862, 1863 og 1864 243

Jens Kusk:

Smede og stenhuggere i Tjæreborg 247

Magne Juhl:

Redningsmedalje til bondesøn fra Vilslev
og senere læge i Tømmerby og Bramming 259

Mindeord:

Frode Sørensen 1915-1993 266

Jens Kusk 1913-1994 267

Et udvalg af historisk litteratur om Ribe amt 269

Bestyrelsens beretning for året 1993 275

Nye medlemmer 277

Regnskab for 1993 278

Beretning fra amtets lokalhistoriske arkiver 1993 280